

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 30

Murska Sobota, 2. avgusta 1956

Cena din 10.—

Zavest soodgovornosti — še vedno pomanjkljiv v organih samoupravljanja

Stanje ob polletni realizaciji proizvodnje v naših podjetjih kaže tudi na politično zrelost organov samoupravljanja. Če strnemo praktične primere v ljutomerski občini — razen nekaterih izjem — v neko celoto, dobimo enostaven sklep: politična zavest in zavest soodgovornosti pri izpolnjevanju važnih nalog ni bila dovolj krepka. Tako nekateri delavski sveti in upravni odbori niso niti razpravljali o problemih, ki se tičejo proizvodnega procesa niti o ostalih perečih vprašanjih, ki neposredno vplivajo na proizvodnjo. Ta slabost se je nujno pokazala tudi v realizaciji proizvodnih načrtov, dočim je bilo delo še

kar dobro v podjetjih kjer so organi samoupravljanja dovolj kritično ocenili vse bistvene in nebitvene težave v proizvodnji.

Naš gospodarski razvoj, ki vnaša tako v družbene odnose pri upravljanju podjetij kot v pravilno delovanje naravnih ekonomskih zakonov nove in zdrave elemente, terja ne samo od operativnih vodstev podjetij temveč tudi od upravnih organov trezno preudarjanje stanja v podjetju.

Nekateri primeri ob razpravi o proizvodnosti v ljutomerskih podjetjih so pokazali, da sloni uveljavljanje novih gospodarskih smernic predvsem na nujnosti obstoja gospodarske organizacije določene proizvodne panoge. Te nujnosti pa ni moč dokazati brez vztrajnih prizadevanj, ki se morajo zrealizirati predvsem v visoki produktivnosti in zniževanju proizvodnih stroškov.

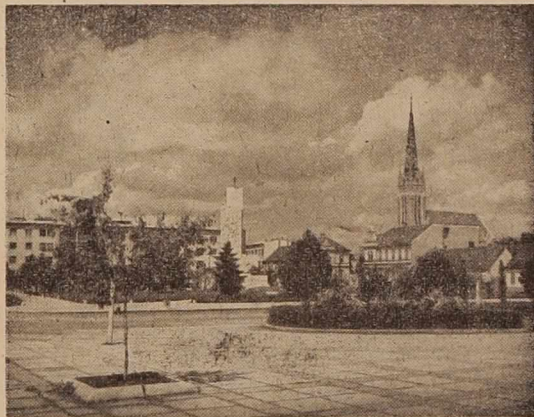
stične ekonomike: ustvarjati v proizvodnji pravilno ravnanje, ki ne dopušča umetnega vzdrževanja neke gospodarske organizacije na tak način in pod takimi pogoji, ki bi bili družbi samo v breme.

Ob taki obširni problematiki, ki jo narekujejo današnje gospodarske razmere so bili organi samoupravljanja v posameznih gospodarskih organizacijah ljutomerskega okoliša premalo odločujoči.

-jm

Poletni motiv
iz soboškega
središča

(Foto Kološa)

OB ROBU:

INVESTICIJSKI SKLADI

Z letošnjim družbenim načrtom je bilo določeno, da spada investiranje lokalne obrti in trgovine čisto v občinski okvir. V ta namen so bili formirani posebni občinski investicijski skladi, ki znašajo v okrajnem merilu okrog 120 milijonov dinarjev.

Večina občinskih ljudskih odborov je že določila o kakšne namene bodo porabili ta investicijska sredstva. Sredstev pa ne morejo koristiti, ker se ni podrobnejših navodil za koriščenje, ki jih bo izdala banka.

Zastoj pri koriščenju investicijskih skladov se kaže predvsem v dveh smereh. Nekatera gradbena podjetja niso izpolnila polletnih proizvodnih načrtov, ker je bila zaradi pomanjkanja sredstev gradbena dejavnost občutno zmanjšana. Tako je doseglo n. pr. gradbeno podjetje v Radgoni samo 25% proizvodnega načrta.

Drugi, še važnejši problem, ki je tesno povezan s koriščenjem sredstev investicijskega sklada pa je v tem, da so občinski ljudski odbori računali na to, da bo vsaj del teh sredstev lahko vplival v drugi polovici leta na realizacijo proizvodnih načrtov v podjetjih, ki bi porabila investicijska sredstva.

Čeprav bo mogoče prenesti sredstva investicijskih skladov tudi na prihodnje leto — v kolikor jih občine ne bodo izkoristile letos — predstavlja njihovo koriščenje investicijskih skladov resen problem, zato bo treba v čim krajšem času urediti tudi to stvar, kajti gradbena sezona bo kaj hitro pri kraju in lahko se zgodi, da bo ostal marsikateri objekt nedokončan, kar bo predstavljalo čez zimo mrtev kapital, ki bi ob pravočasni realizaciji lahko doprinesel k izpolnitvi družbenega načrta in to predvsem v obrti, ki jo investirajo občinski ljudski odbori.

-jm

kar je predpogoj realne in kupni moči potrošnika sprejemljive cene izdelkov.

Mizarsko podjetje v Ljutomeru n. pr. ima težave zaradi visokih proizvodnih stroškov. Celo za 25% so dražji kot druga istovrstna industrijska podjetja, ki imajo vedno delovni proces bolj mehaniziran. Ta z določenega vidika objektivna težava pa ni objektivna, kakor hitro jo pravilno ocenimo. Če pač podjetje ne more slediti pospešenemu ekonomskemu tempu zaradi preslabe mehanizacije mora opustiti izdelovanje določenih predmetov in se omejiti zgolj na izdelke, ki jih bo mogoče posredovati na trgu po zmernih ceni.

Končno je tudi smoter socializ-

Letos skoraj 100 milijonov za stanovanjsko izgradnjo v našem okraju

Letošnja sredstva za stanovanjsko izgradnjo so v našem okraju sorazmerno precejšnja. Naj imajo občinski ljudski odbori predvidenih po družbenem načrtu — brez občine Murska Sobota — okrog 87 milijonov dinarjev. Ta sredstva pa se bodo še povečala sedaj, ko je izšla uredba o plačevanju 10-odstotnega prispevka dajatev socialističnega in invalidnega sklada tistih občin, kjer živijo prejemniki pokojnin in invalidnin.

Stanovanjske razmere niso samo problem Murske Sobotice. Ta problem se pojavlja tudi v vseh večjih in manjših središčih Pomurja. Letošnji investicijski delež, ki ima osnovo v formiranju stanovanjskih skladov, še ne bo zadostil vsem potrebam, bo pa to vseeno že precejšen doprinos k normalizaciji stanovanjskih razmer, ki se bodo vsako leto izboljševale.

V kakšni meri bodo porabljena sredstva ugodno vplivala na stanovanjske razmere, je odvisno tudi od občinskih ljudskih odborov, ki trošijo ta sredstva po svoji uvidevnosti. Ob vsem tem je treba dati kritično pripombo glede pravih stanovanjskih skladov. Nekateri občinski ljudski odbori še namreč niso sprejeli in potrdili pravih skladov, kar onemogoča nemoteno koriščenje sredstev.

Poskus s stanovanjskimi zadrugami nima odmeva

V naših občinah doslej še niso poskušali — razen v Murski Soboti — s stanovanjskimi zadrugami, ki imajo predvsem namen varčevati s sredstvi. Ta se razgubijo pri graditvi individualnih hišic (ceste, vodo-vod, elektrika itd.); razen tega pa je gradnja sama pri večstanovanjskem bloku cenejša predvsem zaradi zmanjšane obsega ostrejša in še nekaterih drugih stvari. Dejstvo je, da uvajanje stanovanjskih zadrug ni nobena kolektivizacija — kar je tu in tam mogoče slišati — temveč nujna posledica najugodnejšega gospodarskega računa.

Občinski ljudski odbori so razdelili sredstva stanovanjskih skladov zelo različno. Tako so jih v Radgoni razdelili nekako takole: 60% sredstev bodo porabili za gradnjo hiš družbenega sektorja, 30% za dograditev zasebnih hiš in 10% za potrebe stanovanjske skupnosti. V Radgoni se zanimajo za kredit iz stanovanjskega sklada tudi nekatera podjetja, ki bi zgradila 6-stanovanjski blok.

Precej kredita iz stanovanjskega sklada bo porabila stanovanjska skupnost v Lendavi in sicer 16 milijonov. Od tega zneska bodo porabili letos 7,5 milijona za dogradi-

tev 6-stanovanjske hiše, ki jo bodo postavili še to jesen pod streho. Močno je v lendavski občini zastopana tudi izgradnja zasebnih hišic, med katerimi so dograditve, je pa tudi nekaj novogradenj. Prosilcev za tak kredit je trenutno okrog 50. Seveda z 12 milijoni ne bo mogoče vsem ustreči.

V Ljutomeru bo zasegel skoraj vsa letošnja sredstva novi Obrtni dom, v katerem bo 6 velikih stanovanj, obrtna šola in lekarna. Stanovanja bodo dograjena že v septembru. Preostanek sredstev sklada je namenjen za gradnjo novega poštnega poslopja, delno pa tudi za kreditiranje privatnih investorjev.

Nekoliko drugačno je stanje v občinah, katerih sedeži so v manjših krajih. Tu še vedno primanjkuje strokovni kader, ki ga bo mogoče dobiti samo pod ugodnimi stanovanjskimi pogoji. Zato morajo občinski ljudski odbori upoštevati pri stanovanjskih investicijah predvsem te stvari.

V graški občini bodo letos dogradili v Kuzmi 7-stanovanjski blok, v martjanski občini pa uredili v Fokoveh stanovanje za zdravnika. Nekaj sredstev bodo dali tudi privatnim proslcem.

Sele ob koncu gradbene sezone bo moč presoditi, ali so občinski ljudski odbori investirali v take stanovanjske objekte — pa naj bo to katerikoli sektor lastništva — ki bodo vsestransko onaravili svoj namen in dodali trdno osnovo k normalizaciji stanovanjskih razmer.

ROJAKI PRIHAJAJO

V petek popoldne je prispela iz Holandije v Ljubljano skupina 60 rojakov, ki se bodo udeležili Izseljenskega tedna. Poleg te skupine se v Jugoslaviji že muči tudi okrog 250 izselencev iz prekomorskih dežel, največ iz Amerike. 30. julija je iz francoske rudarske pokrajine Pas de Calais prišlo na obisk 111 rojakov. V teh dneh bo prišla iz ZDA skupina Slovencev ter 450 rojakov s področja Metza v Franciji. Prihajali se bodo s posebnim vlakom. Tako okrog 300 rojakov iz Nemčije bo 9. avgusta prišlo v Ljubljano s posebnim vlakom. Med potjo se jim bosta pridružili še dve manjši skupini iz Belgije in Holandije.

Tako se bo letošnjega tretjega jugoslovanskega Izseljenskega tedna udeležilo nad 1000 rojakov.

XIII. Mariborski teden odprt

V petek, 27. julija dopoldne so odprli v prisotnosti vplivnih predstavnikov gospodarskega in političnega življenja severovzhodne Slovenije XIII. Mariborski teden. Letošnja razstava se razlikuje od dosedanjih po svojem izrazitem komercialnem značaju in naraščajoči vlogi posredovalca med potrebami potrošnje in proizvodnjo.

Na razstavi je mogoče videti lepo število domačih in uvoženih gospodinjstvih pripomočkov, razen tega razstavljajo tudi vsa večja industrijska podjetja izdelke vseh proizvodnih panog. Že drugi dan si je ogledalo razstavljene predmete 25 tisoč obiskovalcev.

V nedeljo več tisoč gasilcev in gasilk v Mariboru

V nedeljo, 5. avgusta bo v Mariboru II. slovenski gasilski festival v okviru tradicionalne prireditve — Mariborskega tedna. Program festivala je zelo bogat in pester.

Vso soboto bo Maribor sprejemal goste in udeležence festivala, ob enajstih dopoldne bo v Kazinski dvorani slavnostna seja Gasilske zveze Slovenije, ob pol enih sprejem zastopnikov gasilstva in gostov na sedežu OLO Maribor, ob šestih zvečer demonstracijske vaje z gasilskim orodjem na Glavnem trgu in koncerti pihalnih godb na več mestih, ob osmih regata razsvetljenih čolnov na Dravi, pol ure kasneje nastop KUD Svoboda z Jesenic z raznimi ljudskimi plesi v dvorani Ljudske prosvete, potem velik ognjemet na Piramidi itd.

Z budnico se bo pričel festivalski dan. Ob devetih dopoldne bo velika parada gasilskih enot mimo častne tribune na Partizanski cesti, potem bodo na prostoru Mariborskega tedna odprli gasilsko razstavo, popoldne pa bo na slavnostnem prostoru nastop številnih gasilskih skupin. Za ponedeljek so predvideni številni izleti v okolico.

▼ Ki-

dričvo, na Borl, Mariborski otok in Pohorje.

Pokroviteljstvo nad gasilskim festivalom, katerega se bo udeležilo več tisoč članov prostovoljnih gasilskih društev iz vse republike, je prevzel Glavni odbor Socialistične zveze Slovenije.

Zaostriti je treba kriterij za določanje bolniških dopustov

Zavod za socialno zavarovanje v Ljutomeru je edini, ki je v našem okraju izkazal ob polletju občuten primanjkljaj. Dohodki Zavoda so znašali okrog 16 milijonov, izdatki pa 20 milijonov dinarjev.

Ljutomerska podružnica Zavoda za socialno zavarovanje je zabeležila v prvem polletju izredno visoko število bolniških izostankov. Pri tem nosijo del krivde tudi vodstva podjetij, ker niso poskušala — razen nekaterih redkih izjem — ugotoviti ali so bili bolniški dopusti posameznih delavcev in uslužbencev upravičeni ali ne. Vse take sumljive primere bi morala podjetja javljati Zavodu, ki bi bolnike kontroliral. Naša skupnost daje veliko sredstev

za zdravljenje posameznikov toda izrabljanje teh ugodnosti moramo zatreti že v kali.

Problem, ki pa teži predvsem podjetja, so ljudje, ki že več let niso sposobni za delo, vendar jim kljub vsem dokazilom in komisij-skim pregledom, Zavod za socialno zavarovanje ne odredi pokojnine.

Že tretje neurje na Goričkem

V soboto popoldne je bilo nad Goričko zopet močno neurje. Naliv in vihar sta razsajala z nevidno silo. Posevke, ki so ostali po nedavni toči, sta razdejala voda in vihar, ki je ruval celo drevesa. Hudourniški potoki so preplavili ceste in novo cesto Kuzma—Grad ponovno razde-

jali. Najbolj prizadeta kraja sta zopet Kuzma in Dolič, ki sta bila priče razdejanja prirodnih sil že trikrat v tem letu in enkrat lani. Prizanešeno pa ni bilo niti Čepincem, kjer je precej škode tudi na združnem domu.

ši-

Pripravljenost — pomagati v nesreči — je bitna vrline naših gasilcev. Na sliki: Predsednik ljutomerske občine top. Rado Pušenjak razvija prapor PGD v Radomerju

Velik dogodek v Egiptu

Nepričakovano, kakor strela z jasne neba, je svetovno javnost razburkala vest, da je egiptovski predsednik Naser podpisal dekret o nacionalizaciji Sueškega prekopa, ki ga je dosedaj upravljal delniška družba tujih kapitalistov — predvsem angleških in francoskih. Svoj sklep je premier Naser sporočil 150.000-glavi množici Egipčanov v Aleksandriji in v svojem zgodovinskem govoru poudaril, da bo Egipt kljub odpuščenju pomoči Amerike, Anglije in Mednarodne banke zgradil jez pri Asuanu. V ta namen bomo uporabili dohodke sueške družbe, ki znašajo letno kakih 100 milijonov dolarjev. Pomoč tujine nam zato ne bo več potrebna.

Odločitev premiera Naserja je smela in revolucionarna, zlasti če jo ocenjujemo v luči odločilnega boja Egipta za neodvisnost. Naser je dejal: »Egipt se bo še naprej boril, da bi si zagotovil popolno, resnično politično, gospodarsko in socialno neodvisnost. Politične neodvisnosti si ni mogoče zamisliti brez gospodarske.« In dalje: nacionalizacija Sueškega prekopa je zadnji udarec kolonialnemu izkoriščanju v Egiptu.

ODMEVI V SVETU

Kakor komu — tako je bil sprejet korak Egipta. Ves arabski svet je na strani Egipta in vidi v njem celo glavnega nosilca boja za popolno neodvisnost Afrike, zlasti še po zadnjem ukrepu. Ugodno komentirajo Naserjevo zgodovinski akt tudi v Sovjetski zvezi (pri tem še vedno zagotavljajo, da so pripravljeni pomagati Egiptu na gospodarskem področju brez kakršnih koli posebnih pogojev), v Indiji, Kitajski, Severnem Vietnamu in sploh v svetu, ki je nekoč delil usodo z Egiptom. Na Zahodu pa so zelo močno reagirali

in protestne note so začele deževati v Kairo, glavno mesto Egipta. Prenapeziti so celo grozili in še grozijo z vojaškimi posredovanjem. Za njihovimi grožnjami so kajpak do smrti užaljeni delničarji in kapitalisti, katerim je Naser z nacionalizacijo Sueškega prekopa odžagal masne dobičke, ki so jih vse doslej dobivali z egiptovskega nacionalnega ozemlja. V Angliji strogo nadzirajo egiptovska šterlinška sredstva, blokirali so zlato, gotovino in prednostne papirje sueške družbe, sklicali sestanek načelnikov štabov oboroženih sil, nadalje je prišlo v Londonu do posvetovanja oplinih diplomatov Amerike, Anglije in Francije itd. Na Zahodu torej temeljito proučujejo nastali položaj in po malem tudi rožljajo z orožjem. Še najbolj trezen glas je prišel iz Amerike, kjer o krogih zunanjega ministrstva menijo, da mora biti poglaviti smoter vseh ukrepov zapadnih držav: poročilo Egipta, da bo prekop tudi v bodoče odprt za mednarodni promet.

...IN ODGOVOR EGIPTA

Egipt pa odločno odgovarja Zahodu: »Branili bomo našo suverenost in neodvisnost do zadnje kaplje krvi! Neomajnemu zaupanju v pravičnost tega boja so sledila tudi dejanja: proglasitev Sueškega prekopa za vojaško območje, odpoklic uslužbencev sueške družbe iz Pariza in Londona, imenovanje upravnega odbora, ki bo odšel v imenu Egipta upravljal s prekopom, zagotovilo, da z nacionalizacijo prekopa ne bo v ničemer okrnjen mednarodni promet, napoved predložitve spora okrog delnic, zlata, gotovine in prednostnih paporjev mednarodnemu sodišču v Haagju itd., skratka: vse, kar bo Egiptu zagotovilo, da bo postal resničen uradni gospodar v Sueškem prekopu.

Poslanstvo prijateljstva na Krfu

Zasebno bivanje maršala Tita in njegove soproge Jovanke na grškem otoku Krfu je bila prava manifestacija grško-jugoslovanskega prijateljstva. Jugoslovanska gosta sta bila na vsakem koraku deležna pozornosti in simpatij prebivalstva otoka, ki že od nedavne preteklosti simbolično povezuje obe prijateljski deželi. Na Krfu so se v prvi svetovni vojni zbirali srbski borci za svobodo, na njem je tudi velika grobnica, v kateri je pokopanih več tisoč srbskih vojakov. Pa tudi morje v bližini otoka je njihov sinji zadnji dom. Tokrat so se dostojno oddolžili njihovemu spominu.

Razgovori med maršalom Titom in grškim ministrskim predsednikom Karamanlisom pa so bili nadose koristni in so znova potrdili podobnost stališč obeh dežel v važnih mednarodnih, oprasnih. Državnika sta se v prisrčnem vzdušju pogovorila o vsem, kar zanima Jugoslavijo in Grčijo, predvsem pa še o bodočem sodelovanju med obema državama, nadaljnjih odnosih med članicami Balkanskega pakta itd. Po vsem, kar je bilo izmenjeno in dogovorjeno med njima, je Titovo bivanje na Krfu močno preraslo okvir zgolj zasebnega obiska pri kraljevskem paru, čeprav je tudi ta akt precej pripeljal k nadaljnjemu razvoju grško-jugoslovanskega sodelovanja.

Glas proti blokom na Češkoslovaškem

Na zadnji seji Ljudske skupščine Češkoslovaške je predsednik vlade CSR Viljem Široky prebral vladno deklaracijo, katere vsebina se nanaša predvsem na sodelovanje z Sovjetsko zvezo in državami znotraj socialističnega tabora, izboljšanje odnosov z zapadnimi deželami in Avstrijo, poglede češkoslovaške vlade na takoiimenovani nemški problem (pri tem je zanimiva ugotovitev predsednika Širokija, da vlada podpira politiko Vzhodne Nemčije, želi pa, da bi prišlo do sklenitve pakta o nenapadanju med Zahadno Nemčijo in CSR) itd. Posebni del vladne deklaracije je posvečen sodelovanju z Jugoslavijo.

Omejimo se v našem pregledu predvsem na dve zelo važni stvari o deklaraciji! Prvič — v tem aktu je ožbižljena težnja po tem, da bi vlade evropskih dežel krenile po poti odstranjanja nenormalne razdelitve Evrope na dva bloka. Brez omahovanja se je potrebno odločiti za razpustitev Atlantskega pakta in zahodno-evropske zveze, kakor tudi varšavskega sporazuma. Torej: protiblokovska težnja!

Drugič — v delu deklaracije, ki je posvečena Jugoslaviji, je med drugim rečeno, da se niso odnosi med FLRJ in CSR samo normalizirali, marveč da je prišlo do bogate vsebinske razširitve sodelovanja na vseh področjih na osnovi iskrenega prija-

teljstva in medsebojnega sporazumevanja. Se daleč pa niso izčrpane vse možnosti. Viljem Široky je zavrnil, da bo vlada storila vse za krepitve iskrenega bratskega sodelovanja med češkoslovaškimi in jugoslovanskimi narodi, ne samo med obema vladama, marveč tudi med družbenimi organizacijami.

ZSSR—Japonska: Konec vojne

Malo čudno, a vendar res: vojno stanje med ZSSR in Japonsko še vedno traja. Te dni pa je prišel v Moskvo japonski zunanji minister Mamoru Šigemicu, ki se z sovjetskimi najvišjimi državnimi voditelji pogaja za sklenitev mirovne pogodbe. Pogajanja so v začetku letošnjega leta (bila so v Londonu) prenehala zaradi japonskih ozemeljskih zahtev. Zdaj se nadaljujejo in nadejamo se lahko, da bodo kronana z ustreznim sporazumom. Pričakovana mirovna pogodba bo prav gotovo veliko pripeljala k normalizaciji odnosov in mirnemu sožitju o tem predelu sveta.

Nad Bonnom se malce jasni

Med Zahadno Nemčijo in Jugoslavijo je bil podpisan trgovski protokol, za katerega je že kazalo, da sploh ne bo podpisan spricho odgovorne ratifikacije (potrditve) marčnega sporazuma o naših predvojnih in medvojnih terjatvah do Zahadne Nemčije v bonnskem Bundestagu. Dobra volja pa je tudi tukaj premotila ovire, predvsem zaradi naše sprajbine in hkrati poslednje zunanje politike in pa zagotovila oplinih krogov v Bonnu, da bodo ratificirali sporazum, brž ko se bo v jeseni spet sestel zahodno-nemški parlament. S podpisano pogodbo je regulirano letošnje trgovanje med obema deželama.

Stric Sam: Eno milijardo pomoči manj!

Člani posebne komisije ameriškega senata in predstavnikega doma so sklenili, da je potrebno zmanjšati ameriške kredite tujini za eno milijardo dolarjev. Po tem kompromisnem predlogu, ki so ga predložili obema domoma Kongresa, bo znašala letos-ameriška pomoč tujini 3266.520.000 dolarjev — torej eno milijardo manj, kot na je predlagal predsednik ZDA Eisenhower. Zanimivo pri tem pa je, da je senat zavrnil predlog republikanskega senatorja Knowlanda, ki se je zavzel za prenehanje vojaške pomoči Jugoslaviji. Naposled pa so sklenili, da lahko ameriška vlada še naprej pošilja Jugoslaviji vojaški material, ki ga je že dosedaj dobavljala. Protijugoslovanski nastop senatorja Knowlanda je torej klavrnji pronad in zmačala je večina, ki še vedno meni, da je neodvisna Jugoslavija predna pomoči in pozornosti ZDA.

Namesto reportaže v 60-tih vrsticah:

V Radencih nič novega

Po uredniškem naročilu bi naj napisal reportažo, kratko reportažo, dolgo le šestdeset tipkanih vrstic. Kraj: Radenci ali bolje zdravilišče v Radencih. Pisal bi pa naj o gostih in podjetju, o težavah, načrtih itd. O podjetju ni težko pisati, ker teče vse normalno, težje je pisati o ljudeh, ki so se že ali se pa vsaj skušajo umakniti vsem tegobam in skrbrm ter so se zato predali počitniški lenobnosti in brezdelju, pohajkovanju med cvetličnimi gredami in zehanju. V tem poletnem času pa je sonce nad Radenci ravno primerno za tako počitniško vzdušje. Toda letos je manj gostov kot

lani, mi je povedal direktor tov. Kemr. Pod streho bi jih gostoljubno sprejeli lahko še enkrat toliko kakor jih je sedaj. Toda cene, visoke kakor topoli, stojte nemo in grozeče ob vratih gostišče še posebej pa letovišč in čuvajo njihovo večjo ali pa manjšo praznino... 790 dinarjev v predsezoni in 950 dinarjev v sezoni. Ni malo, toda ceneje ne morejo, mi je zatrdil tovariš Kemr, toliko znašajo stroški. Zato tudi niso znižali, kakor so to počenjali drugod. Med gosti, ki jih je, mimogrede povedano, okoli 190, je največ domačih, od tujcev pa največ iz sosednje Avstrije.

Napisal bi naj šestdeset vrstic dolgo reportažo in nič več... In to o podjetju »Slatina Radenci«, o zdravilni vodi, o ljudeh, ki jo pijejo, morda nekoliko tudi o tistih, ki polnijo steklenice ali pa tudi o tistih, ki se iz bližnjih in daljnjih krajev zjutraj napotijo proti Radencem. Srečal sem jih precej, a takrat so se že vračali s polnimi steklenicami po prašni cesti in pod vročim soncem. Skozi raztrgane zamaške je cvrčalo, kakor v ponvi... Potnih obrazov se je oprijemal prah, ki so ga dvigali drveči avtomobili. Med njimi so bili nekateri tudi težko naloženi s slatino. Za njimi so ostajali utrujeni ljudje, težko dihal in gledali po cesti, ki se je kar bleščala v soncu.

Hiteli so. Zgodaj zjutraj so morali na pot, nato se postavili pri vrelec v vrsto in čakati. Nekateri so posedli na klopi, privlekli iz cezarjev steklenico, kos kruha, drugi so se naslonili na steber. Čakajo. Mimo njih hodijo letoviščarji, domači in tuji. Izpod steklene kupole, kjer polnijo steklenice, pa prihaja pesem, šumenje in rožljanje...

Vrelec v Boračevi, Hrastju-Moti in milijoni

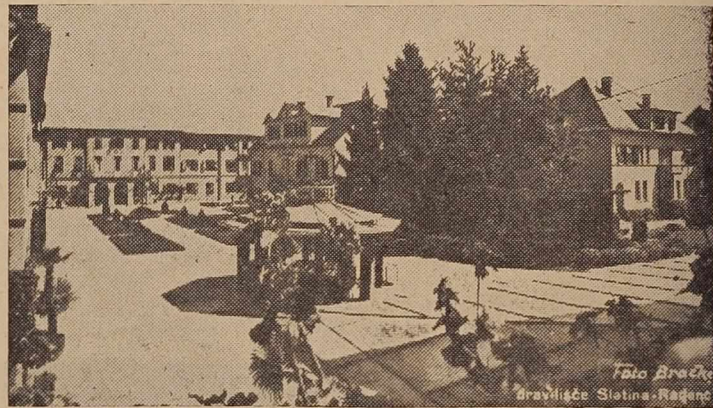
Ljudje radi pijejo slatino, sevedaški vrtalci iskali nafto, našli pa da še rajši, če ima nekoliko kislast okus in ne čisto belo barvo, ampak nekoliko rdečkasto, kadar ji prilijejo »razne« tekočine. Take »kemične reakcije« pa pri nas delamo zelo pogosto. Zato pa lahko v Radencih nemoteno polnijo steklenice in brez skrbi razmišljajo o tem, da bi jih v prihodnjih letih polnili še enkrat toliko, kakor sedaj. O tem že ne razmišljajo samo, ampak se na to tudi pripravljajo. Stroje bodo dobili iz Nemčije, z njimi pa bodo polnili v Boračevi, 12 milijonov steklenic letno, toliko so jih napolnili lani, letos pa nekoliko več in to le v drugi polovici leta, ko bodo dobili nove steklenice. 200 milijonov dinarjev za Boračevo pa je že tudi zagotovljenih.

Pozanimal sem se za vrelec v Hrastju — Moti, kjer so naši len-

Kljub težavam bodo na Murščaku zgradili vodovod

Ceprav so letošnji okrajni in občinski proračuni v znamenju skrajnega varčevanja, bi bilo vendarle možno s prostovoljnimi delom uresničiti prenekateri koristen načrt. Tega bi se morali zavedati tudi na Murščaku, kjer gradijo vodovod, za katerega je skupnost doslej prispevala že čez en milijon v denarju, prevzela pa je tudi skrb za izdelavo načrtov in strokovno vodstvo gradnje. Po dogovoru pred pričetkom gradnje, naj bi prispevalo prebivalstvo vso pomožno delovno silo in vprego za dovoz gradiva. Nekaterim se zdi sprejeta obveznost prevelika in sprašujejo tako, kakor da bi bila skupnost dolžna povrniti vse stroške za vodovod. Takim naj povemo, da bi na Kapeli z enkratnim prispevkom skupnosti v znesku 100.000 din zadovoljivo preskrbeli z vodo tamkajšnje šole, ki ima nekajkrat več učencev. V Mačkovicah na Goričkem pa bodo s prostovoljnimi delom zgradili večji vodovod, kakor ga gradijo na Murščaku.

Tudi na drugo obveznost, ki jo sprejeli, da bodo namreč vzidali na šolo spominsko ploščo padlim borcem in žrtvam fašizma, so na Murščaku pozabili, čeprav so brezplačno dobili načrte in bronasto ploščo. Pri tem pa so nevoščljivi Videmčanom, ki so postavili lep spomenik, čeprav niso od nikogar dobili nobene pomoči. Tarnanje, da samo Murščaku nihče neče pomagati, je več kot pretirano, saj je znano, da so razen sredstev za vodovod dobili tudi večmilijonsko vsoto za preureditev nekdanje Plojeve zidanice v moderno šolo in da je bilo v Hrastju zgrajeno postajno poslopje prav na željo prebivalstva Murščaka. Pa tudi pri elektrifikaciji jim je pomagala skupnost, čeprav znatno manj, ker so bili v elektrifikacijskem odboru nadvse požrtvovalni

Morda so se pojavili v podjetju kaki posebni problemi, o katerih bi bilo potrebno kaj napisati? Nič takega se ni zgodilo. Proizvodnja teče enakomerno po preizkušeni poti, obnavljajo zastarele naprave in raziskujejo. Direktor se je pa ravnokar odpravil v Nemčijo, kjer si bo ogledal nove stroje, ki jih bodo kupili za Boračevo.

Tako je vsako leto, ko so dnevi vroči in človeška grla suha in žežna, ko po vaseh brnijo mlatilnice in padajo na poljih žitni klasi. Iz zemlje pa teče zdravilna voda, dan za dnem, enakomerno kakor trak, ki nosi polne steklenice in nič izrednega se ne zgodi, nič takega, kar bi bilo vredno senzacionalnega naslova, zato pa tudi v tej reportaži ni nič posebnega.

Velik požar v Negovi pri Radgoni

V noči na soboto se je iz neznanih vzrokov vnelo v Negovi obsežno skladišče sena Vinogradniškega gospodarstva Gornja Radgona. Delavci, ki stanujejo v bližini skladišča, so takoj prihiteli gasiti, vendar brez uspeha. Ogenj se je z bliskovit naglico razširil po vsem skladišču, v katerem je bilo shranjene-

ljudje, ki so skušali opraviti čimveč s prostovoljnimi delom. Zal je najbolj delavnemu vaščanu bolezen preprečila nadaljnje javno delo, tako da ni mogel prevzeti pobude pri gradnji vodovoda.

Prepričani smo, da večina prebivalcev Murščaka ne bo podlegla posameznim nergačem in da bo storila vse, da bo vodovod dograjen vsaj še letos.

nt.

Peovski zbor »Emil Adamič« v Franciji

Učiteljski pevski zbor, ki smo ga poslušali 1954. leta tudi v Murski Soboti in Prekljki, sestavljajo prostovni delavci iz cele Slovenije. Tudi iz soboškega okraja nas je pet, ki redno hodimo na vaje. Pred kratkim je zbor spečano proslavil 50-letnico ustanovitve. Ob tej priliki je na Ljubljanskem festivalu 4. julija zvečer priredil jubilejni koncert, ki je zelo lepo uspel.

Zbor je že pred vojno gostoval na Češkem in v Bolgariji, kjer je seznanjal občinstvo z našo zborovsko umetnostjo. To tradicijo je začel nadaljevati letos, ko je prvič po vojni nastopil v inozemstvu. S pomočjo podjetij je organiziral gostovanje v Franciji in Švici.

*

Ljubljano smo zapustili 6. julija in se odpeljali proti Franciji. Najprej smo peli v Strassbourgu in sicer kar trikrat: prvič za radio, potem na festivalu in tretjič v veliki dvorani mestnega doma, kjer je bil uradni koncert. Čeprav je težko hvaliti samega sebe, vendar lahko s ponosom zapišemo, da smo v Strassbourgu doživeli ogromen moralen uspeh. V dveh kratkih dneh smo se v tem industrijskem mestu seznanili s sodobno Francijo. Kot prostovni delavci smo imeli tudi priliko, da smo se lahko pogovorili s svojimi stanovskimi kolegi v krajih, katerih zgodovinska preteklost je podobna Koroški in Primorski.

Zato je tudi razumljivo, da je bil sprejem toliko bolj prisrčen, naša pesem pa sprejeta z velikim aplavzom. Med drugimi mi je zlasti ostal v spominu dogodek, ko nas poslušalci niso hoteli spustiti z odra, dokler nismo še enkrat ponovili himne našega zbora, bi lahko dejali: Naprej ponosno Titove brigade. Ploskanju in odobravanju ni bilo konca, veselje pa je prešlo v pravo manifestacijo prijateljstva med nami in Francozi, kar se je nadaljevalo še na družabnem večeru, ki so nam ga stanovski tovariši priredili v eni izmed mestnih šol.

Polni takih lepih vtisov smo 9. julija zapustili Strassbourg in se z brzovlakom odpeljali proti Parizu, kamor smo prišli že zvečer. Med potjo smo opazovali severne pokrajine Francije, ki nas je ponekod zelo spominjala na naše Zasavje. Drugi del poti na je bil enoličen, dolgočasen. Na obeh straneh so se širile silno prostrane pokrajine s polji in gozdovi. Vse kaj drugega je bil za nas Pariz, ki smo ga skoraj vsi šele prvič videli in zato je bila naša radovednost toliko bolj npravičena. Tu in tam sem kora slišal, da pred smrtjo moras videti Pariz. Zdi se mi, da bo nekaj resnice na tem.

V kratkem času sem si ustvaril predstav o Parizu, o takšnem Parizu, kakršnega vidiš z Eiffelovega stolpa ali pa v podzemeljski železnici. Naš glavni namen je bil vi-

deti nekaj tega in tudi zapeti. Peli smo za televizijo in čeprav le nekatere pesmi, je bil to za nas velik dogodek, saj smo vendar Slovenci tako majhni v primeri s Parizom! Tudi tu je bil uspeh popoln, tako so nam zatrjevali tudi prisotni kritiki.

V Parizu smo lahko govorili tudi z nekaterimi našimi izseljenci, ki že več kot 15 let služijo v tujini in še kljub temu niso pozabili svoje domovine. S kolegico sva srečala tov. Katico, ki je doma v Vel. Polani. V Franciji je že nad 15 let, a še vedno rada zavije v domači kraj. Povabila naju je na večerjo. Iz razgovora sem spoznal, da z mozem zelo dobro poznata naše nove prilike. Spominata se še Miška Kranjca, Vaneka Siftarja in drugih, ki so bili na lanskem prekmurskem družabnem večeru v M. Soboti. Prijetno je bilo poslušati Katičinega moža, ko je v francoščini govoril o naši domovini, posebno še o Prekmurju in ženinem rojstnem kraju.

Pogovarjali smo se domače in prijazno. Na lahno smo celo po slovensko zapeli, pri čemer so se Katicci zasolile oči, midva s kolegico pa sva bila globoko ganjena. Bežen pogled po skromni sobici me je opozoril na sliko maršala Tita in kup Pomurskega vestnika na mizi. To me je prepričalo o vezech med nami in našimi v tujini, zato upam, da bo tudi te zapiske prebral marsikateri izseljenec v Franciji. Pred

Proizvodni načrt je zakon, za katerega odgovarjamo pred družbo

V ponedeljek je bila v Ljutomeru seja Sveta za gospodarstvo pri ObLO. Na sejo so bili povabljeni tudi predsedniki delavskih svetov in direktorji podjetij. Razpravljali so predvsem o polletnih proizvodnih načrtih gospodarskih organizacij.

Izmed posameznih gospodarskih panog je najbolj zadovoljivo stanje v industriji. Skupno so industrijska podjetja Ljutomerskega območja realizirala predvideno polletno proizvodnjo tako: fizični obseg proizvodnje 58%, plan stroškov 52% in plan dobička 29% napram celoletnemu obsegu proizvodnje.

Pri Premogovniku znaša količinska realizacija 62%, dočim so stroški nekoliko večji, dobiček pa za dva odstotka nižji kot je bil predviden. Pri opekarnah je čutili motnje, ki so nastale predvsem zaradi slabega vremena v prvih mesecih letos. Kar se tiče dobička, ki je pri vseh podjetjih pod povprečjem, je še najboljša Tovarna usnja, kjer so dosegli polletni dobiček 88-odstotno. Ta dobiček je predvsem odraz znižanja proizvodnih stroškov in kvalitete izdelkov.

Precej kritično je stanje pri Žici, kjer so nastale v prvih mesecih motnje pri nabavi materiala, v zadnjih mesecih pred polletjem pa je odpovedal trg, tako da ima podjetje približno za 15 milijonov zaloga. Vse kaže, da bo treba pri Žici spet razmisliti o preusmeritvi proizvodnje.

Bolj kritično kot v industriji, je stanje v obrtništvu. Tu znaša količinska proizvodnja 58,6%, stroški 40%, dobiček pa samo 15%.

V obrti Ljutomerske občine je še marsikaj, kar bi bilo potrebno poštenega prepiha. Tako je nekaj obrtnih podjetij (Pekarna Veržej,

Pečarstvo Križevci in Frizerski salon Ljutomer), o katerih občinskemu ljudskemu odboru ni znano nič razen to, da ta podjetja obstojajo in delajo. Prav zaradi takega stanja v navedenih in še nekaterih drugih podjetjih bo občinski svet za gospodarstvo pretresal razmere v teh podjetjih še na posebni seji. Je pa bilo tudi nekaj objektivnih težav, ki so vplivale na proizvodnjo. Pri Konfekciji so utrpeli nekaj škode zaradi pomanjkanja električne energije. Mlekopromet je moral dati v zimskih mesecih precej mleka v Maribor in to po lastni ceni, kar je povzročilo nekaj zgube. Ob takih razmerah na trgu pa bi moral Mlekopromet ustvariti pravilno ravnanje med odkupno in prodajno ceno. Tudi upravno-organizacijske razmere pri Simentalki so neugodno vplivale na proizvodnjo. Razen tega se je pokazala tudi tu ne zdrava konkurenca nekaterih grostov, kar je povzročilo precejšen porast stroškov.

V glavnem se je že po šestih mesecih gospodarjenja po načelih nove ekonomske politike pokazalo, da so razmere na trgu, kjer se uveljavljata predvsem kakovost izdelkov in konkurenčnost, huda preizkušnja za vse gospodarske organizacije, istočasno pa najbolj objektivno merilo ali je neko podjetje družbi potrebno ali ne.

Gor. Radgona bo 14. avgusta slavila občinski praznik

S seje Sveta za gospodarstvo pri ObLO Radgona:

Povpreček količinske proizvodnje v prvem polletju je zadovoljiv

Svet za gospodarstvo pri ObLO v Radgoni je pred kratkim razpravljal na svoji seji o realizaciji polletnih proizvodnih načrtov. Splošna slika ob polletni količinski realizaciji je zadovoljiva, finančni

učinek, ki je prav tako važen, pa še ni znan. Člani sveta so na tej seji sklenili, da bodo pregledali vsa podjetja, kjer polletna realizacija ni bila dosežena.

Med industrijskimi obrati sta najboljše Mlin in oljarna Apače s 64% in opekarna z 61% realizacijo, v obrti pa je med najboljšimi podjetji Avtoremont, pa tudi nekateri mlinci, ki so dosegli polletno proizvodnjo skoraj z 80 odstotki.

Med najslabšimi je vsekakor Krojaška delavnica Radgona, ki je

POSVETOVANJE KMETIJSKIH STROKOVNJAKOV

V Ljubljani je bilo pred kratkim posvetovanje kmetijskih strokovnjakov iz vseh republik. Posvetovanja se je udeležil tudi predstavnik FAO dr. Kauter. Udeleženci so poslušali na tem posvetovanju več predavanj o problemih semenarstva, pridobivanja krmnih rastlin itd.

VRUTOČKA HIDROCENTRALA BO PRICELA OBRATOVATI

Na Mavrovem zaključujejo priprave za začetek poskusnega obratovanja prvega agregata Vrutočke

hidrocentrale. Predvidevajo, da bo Mavrovo že do konca leta dalo gospodarstvu prvih 20 milijonov kilovatov električne energije. Ko bodo delali vsi štirje agregati, bo dajala elektrarna letno 320 milijonov kilovatov električne energije.

NA GRADBISČU HIDROCENTRALE JAJCE I SO PREBILI PREDOR

Na gradbišču hidrocentrale Jajce I so pred kratkim prebili predor, ki veže Plivsko jezero z Vrbasom. To je eden najdaljših predorov te vrste v naši državi in je dolg 5750 metrov. Po njem se bo iztekala voda iz Plivskega jezera in gnala turbino hidrocentrale Jajce I.

V SKOPLJU SO ODPRLI VELESEJEM

Pred nekaj dnevi so odprli v Skopju šesti skopski velesejem, ki bo po številu razstavljalcev in obsegu razstavnega prostora večji, kot so bili dosedanja. Na letošnjem velesejmu bo zlasti zastopana industrija blaga za široko potrošnjo, saj bo razstavljalo 225 industrijskih in trgovskih podjetij iz vse države.

V ZENICI SO DOGRADILI NOVO VALJARNO

V zeniški železarni sta pričela obratovati pred kratkim zadnja dva oddelka valjarne. Prva dva oddelka sta pričela obratovati letos aprila. S tem je nova valjarna popolnoma dograjena in se lahko uvršča med najboljše in najmodernejše valjarne v Evropi.

100 KOMBAJNOV SO PRIPRAVILI ZA LETOSNJO ZETEV

Zemunska tovarna kmetijskih strojev »Zmaj« je pripravila za letošnjo zeto okrog 100 novih kombajnov, ki so jih že poslali različnim kmetijskim posevcom v državi. Kombajni so izdelani po licenci angleške tvrdke »Ferguson«.

V NASI DRŽAVI NOVA NAHAJALISKA PREMOMA

V okolici Požarevca so odkrili geologi precejšnje rezerve premoga, ki jih cenijo čez 3 milijarde ton. Premoga, katerega kalorična vrednost je precejšnja, je več vrst in sicer od lignita do črnega premoga. Ta premog bo zelo prikladen za pridobivanje koksa.

LJUDJE SE PRITOŽUJEJO

Na dvorišču župnišča v Murski Soboti že tri tedne brni mlatilnica. Ulice okrog so nastlane s slamo, ne manjka niti prahu in bolniki v oddelku za tuberkulozo morajo od ranega jutra do poznega večera poslušati neprijetno ropotanje in brnenje.

Bolniki, prebivalci Murske Sobotice in celo tujci, ki prihajajo v naše mesto, ne morejo odobravati takega početja. Ali ne bi bilo mogoče bolj prav, če bi preselili mlatilnico kam drugam, kjer ne bi motili vsem bolnikom, ki so potrebni miru, pa tudi ceste ne bi bile prav nič oškodovane, če bi bile bolj čiste kot so sedaj.

O D B O J K A

Predzadnjo nedeljo so se mladi odbojkarji iz Mostja pomerili z lendavskimi mladinci in jih premagali z rezultatom 3:1.

Pripomniti pa je potrebno, da so se lendavski mladinci vedli zelo nedisciplinirano in nešportno. Tako so v zadnjem setu kar trije igralci zapustili igrišče, kar je porazno vplivalo na goste iz Mostja, ki so prvič nekeje gostovali.

S. M.

Opozorilo slovenskim rojakom, ki so na obisku v domovini

V »Izseljenskem tednu« od 6. do 12. avgusta vabi Slovenska izseljenska matica vse rojake, ki so na obisku v Sloveniji, na čim večjo udeležbo zlasti na naslednjih prireditvah:

1. V sredo, 8. avgusta, na proslavo in izlet ob priliki odkritja spomenika ameriškega pisatelja slovenskega rodu Louisa Adamiča v Grosupljem pri Ljubljani. Pričetek slavnosti ob 9. uri dopoldne.

2. Dne 9. avgusta ob 8. uri zjutraj otvoritev Izseljenske razstave v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje, Ljubljana, Kidričeva 5. pritičje.

3. Dne 11. avgusta na osrednjo kulturno prireditev v Ljubljani, dvorana Slovenske filharmonije, Trg revolucije 1, ob 8. uri zvečer.

Radgona pred občinskim praznikom

V Radgoni se že pripravljajo na proslavo občinskega praznika, ki bo 14. avgusta. Kapelski igralci pripravljajo igro »Dekle iz Trentec«. V nedeljo 12. avgusta popoldne bo nastop Partizana in 13. koncert pevskega zborov Svoboda iz vse občine. Osrednje proslave ob občinskem prazniku pa bodo 14. avgusta. Ze dopoldne bo živinska razstava, po-

vorka, v kateri bodo sodelovali gasilci, pripadniki predvojaške vzgoje, telovadci, upokojenec, združniki z vozovi in drugi. Zatem bo veliko politično zborovanje, popoldne pa konjske dirke na radgonskem dirkališču.

Sezonci nam pišejo:

Bogata žetev v Banatu

Kljub muhastemu deževnemu vremenu je sedaj v poletnih mesecih v Banatu žetev zelo uspešna, pišejo prekmurski sezonci. Povprečni mesečni zaslužek znaša okrog 10.000 dinarjev, v mesecu mlače pa gotovo več, seveda če bo lepo vreme.

Hrana je dobra in zadosti je je, a dnevno stane okrog 82 dinarjev. Naši delavci sezonci so zastopani tudi v upravnem odboru in delavskem svetu, nam piše grupa prekmurskih sezonskih delavcev s Kmetijskega posestva Topolik pri Dardi. Kolektivno pogodbo, ki je bila sklenjena ob prihodu delavcev, uprava posestva v celoti izvajajo in želje delavcev upošteva. Zdravstveno stanje vseh delavcev na tem posestvu je letos dobro in dosedaj je bilo zamujenih le zelo malo delovnih ur. Stanovanje je uprava uredila udobno, kolikor je to bilo le mogoče.

Vse delo opravljajo v skladu in zaslužek bo zelo dober za slehernega, ki hoče delati. Za vsako težje in večje delo pa se lahko delavci posebej dogovorijo z upravo, v kakšnem času morajo to delo opraviti in za kakšno plačo.

slovesom nama je Katica še naročila nekaj stvari za njene domače, oba sta pa obljubila, da se bosta prihodnje leto spet napotila v Jugoslavijo.

S tem je bilo naše delo v Parizu zaključeno. Ob enajstih ponoči smo sedli na vlak in se vračali po skoraj isti poti, kakor smo prišli. Mimogrede smo se za en dan ustavili v Zürichu, kjer so posneli naše

pesmi za radio, nato smo se pa odpeljali preko Avstrije domov. Ko smo izstopili v Ljubljani, se nam je mesto zdelo kakor ena velika vas z nekaj več avtomobili in ljudmi. Vsi smo še bili pod močnim vtisom zapadnih velemest, vendar pa je bil vsak srečen, da je enkrat že doma in vsakemu je bilo kar na obrazu videti ... da je doma najlepše.

Jakob Majcen

»Lacko in Krefli« na odru pri Vidmu

V nedeljo, 22. julija je ob priliki odkritja spomenika padlim borecem in žrtvam fašizma gostovalo pri Vidmu KUD iz Bučkovec z dramo Ivana Potrča »Lacko in Krefli«. Dogajanje je zajeto iz časa okupacije. Kreflov sin Franček je povezan s partizani, njegova sestra se pa druži z domačima izdajalcema Vilčnikom in Santo. Lizika in Santa celo skleneta, da se bosta znebila vseh pri hiši in se tako polastila Kreflove kmetije. Santa povzroči izgon Kreflova sosed, ki ga mora stari Krefl še sam zvezati. Medtem pa Vilčnik izda partizana Lacka. Vse to starega Krefla zlomi in tako le privoli, da se sin Franček pridruži partizanom. Z njim hoče tudi druga Kreflova hčerka Milka. Te načrte pa hoče prekrizati Vilčnik. V prekanju Kreflova ustrelita Vilčnika in komaj odideta z Milko, že se pojavijo Nemci.

Igralci so uprizoritev dobro pripravili. Posebno dobro je upodobil Krefla stari igralec Senčar. Firm, ki

je igral Frančka, pa je bil preveč trd in neokreten. Med ženskami je bila najboljša Golobova v vlogi Lizike. Ostali igralci so bili bolj ali manj povprečni. Režisersko in scenjsko je bila uprizoritev dobro pripravljena, le suflerka je bila preglasna, kar je gledalce zelo motilo.

K. F.

Igralci iz Železnih dverí pri Miklavžu

V naši lepo urejeni dvorani je v nedeljo, 29. julija gostovala igral-ska družina DPD »Svoboda« iz Železnih dverí pri Ljutomeru z igro »Deseti brat«. Imeli so dober obisk, kar priča, da naši ljudje radi gledajo igre, čeprav imajo vsak teden kinopredstave. Gostom je priskočil na pomoč tudi domači tamburaški orkester.

Igralce so domači kritiki zelo pohvalno ocenili. Najti na podeželju 22 igralcev in jim pravilno razdeliti vloge, ni majhna stvar, vendar

ESPERANTO - mednarodni jezik ljudskih množic

Delovni človek se sicer zaveda, da visja izobrazba ni več last samo privilegiranih slojev, toda glede znanja svetovnih jezikov se čuti še vedno zapostavljenega. Učenje tujih jezikov zahteva mnogo časa in vztrajnosti. Zelja, spoznavati se z delovnimi ljudmi vseh dežel, privede človeka do istega zaključka kot ga je zapisal Romain Rolland: »V prvi vrsti bi nas moral zanimati problem mednarodnega jezika. Dokler ne bo esperanto uveden v vseh šolah, dotlej ne more biti nobenega resnega in trajnega zblizanja med narodi.« Emil Boizac je povedal isto s temi besedami: »Esperanto je latinščina demokracije.«

Idejo mednarodnega jezika sta fašizem in nacizem neusmiljeno zatirala. Mnogo esperantistov je bilo med vojno ubitih, toda ubiti je mogoče človeka ne pa ideje. Naši mladinci, športniki, delavci, združniki in vsa delovna inteligenca čedalje bolj prihaja

v stik z vrstniki iz drugih dežel. Zelja po strokovnem znanju in zavest jezikovne enakopravnosti dajeta dovolj vzrokov, da je zanimanje za mednarodni jezik — esperanto pri nas zelo poraslo.

KAJ JE ESPERANTO?

Esperanto je jezik kakor vsak drug jezik, samo s to razliko, da ga je ustvaril človek po nekem določenem načrtu, ne pa kot druge narodne jezike nepreračunljiva evolucija. Esperantska slovnica obsega 16 pravil in po teh pravilih se razvija jezik kot vsi ostali jeziki.

Iz tega sledi, da esperanto ni narodni jezik. To se pravi, da nima namena izpodrinuti svetovnih jezikov, je le pomožno in nevtravno sredstvo za sporazumevanje med narodi. Esperanto tudi ne pomeni jezikovnega izenačenja med narodi, temveč je le revolucionaren poseg človeškega duha v jezikovne ovire.

D. Beloglavec

Ljutomerski ekonomisti v Zagrebu in Kumrovcu

Pred kratkim so organizirali člani Ljutomerskega Društva ekonomistov dvodnevni izlet v Zagreb. V Zagrebu so se udeležili Kongresa knjigovodij, med potjo domov pa so si ogledali Tovarno celuloze in rotopapirja v Vidmu — Krškem, termoelektrarno v Brestanici, obiskali pa so tudi Maršalov rojstni kraj Kumrovec.

pa je to spretno uredil režiser tov. Košnik. Dobro so igrali zlasti Janez Kolar — Martineka, ki je bil v vseh dejanjih posrečeno originalen, izrazit v govoru in mimiki. Zelo prikupna je bila tudi Manica (Angela Kardinar), ki se je odločno zavzela za Lovra in v zadnjem dejanju prav energično posredovala pri očetu za srečen konec. Doživeo sta bila zaigrana tudi Kvas in Dolfe, a tudi ostali igralci so zapustili prijeten vtis. Glede scene pa lahko zapišemo tudi le pohvalno oceno.

Težišče delovanja Kmetijske zadruge v Veržeju je na živinoreji in odkupu. Njen okoliš se vse bolj razvija v močno središče za rejo plemenske goveje živine, kasaskih konj, svinj žlahntne pasme in štajerske kokoši.

V zadrugi je letos včlanjenih 110 kmečkih gospodarstev iz Veržeja in Bunčan, ki tvorita njen okoliš. Ze na letošnjem polletnem obćnem zboru pa nameravajo sprožitl vprašanje družinskega članstva. Nadejajo se, da bodo tako vzpodbudili žene, ki so še vedno preveč odmaknjene od svoje zadruge (največ zaradi prezaposlenosti, saj je povprečno v okolišu komaj toliko ljudi, da lahko dobro obdelajo svojo zemljo — zanimivo je, da so žene v absolutni številni premoči —, delno pa tudi zaradi že dokaj zaboreninjene-ga mišljenja, da naj v gospodar-skih rečeh odločajo samo moški), čeprav v zadržnem vodstvu želijo, da bi aktivno sodelovale pri samo-upravnih poslih. V zadnjem času so namreč že parkrat zamenjali vodstvo sekcije — žena, pa jim rošade niso prinesle posebnega napredka. Podobna je stvar z mladimi zadržniki, ki naj bi se sčasoma združili v svojem aktivu. Med njimi je precejšnje zanimanje za probleme zadruge in poskusništvo, kar je moči sklepati tudi iz tega, da so za štipe-dije zaprosili trije mladinci. Za-druga bo letos poslala enega mla-dinca v rakičansko kmetijsko šolo, z vodstvom kmetijskega posestva »Muropolje« pa se nameravajo do-meniti zastran parcele, na kateri bi mladi zadržniki opravljali razne poskuse.

Premajhni smo

Kakor bomo videli tudi pozneje, je verženska zadruga sposobna za solidno delovanje na področju kme-tijstva, ima pa daleč premajhen okoliš. V skladu s težnjami prebi-valstva in tudi gospodarsko upra-vičeno bi bilo, če bi Veržeju in Bunčanom priključili še ostale va-si bivše verženske občine in Do-kležovje, kjer kmetovalci še poseb-no težijo za članstvom v verženski zadrugi.

Nakazano povečanje okoliša za-druge bi samo potrdilo obstoječe stanje, saj prebivalci omenjenih va-si že sedaj vnovčujejo pridelke in živino v glavnem pri verženski za-drugi (lani je zabeležila okrog 50 milijonov din prometa, ki ga lahko merimo s prometom ozemeljsko mnogo močnejših zadrug), priklju-čitev Dokležovja pa bi bila tudi stvaren korak dalje k zblizjevanju prebivalstva obeh bregov Mure.

V povečanem okolišu bi zadruga lahko nemoteno odkupovala več-je količine poljskih pridelkov in drugih dobrin, povečala svoja na-menska sredstva za kmetijstvo in odigrala še važnejšo vlogo gospo-darskega činitelja ne samo v svo-jem okolišu, marveč tudi v vsej po-krajini, saj ji daje obdeluje vedno bolj razvijajoče se rejsko središče za plemensko živino.

Otipljivi uspehi v živinoreji

Verženci ostajajo zvesti svoji tradiciji. Lani, v 26-em letu selek-cijskega dela, so v vsem Pomur-ju prednjačili pri prodaji plemen-skih bikov. Imajo postajo za umet-no osemenjevanje krav. Letos na-meravajo nabaviti enega bika v Av-striji, enega pa kupiti doma na ple-menskem sejmu. Zaradi bolezní so morali vse bñke odprodati, tako da sedaj osemenjujejo krave samo umetno. V bodoče pa bodo narav-no pripuščali krave k bikom samo tedaj, če se bodo njihovi lastniki izkazali z listino, da so pripuščene krave zdravniško pregledane in tu-di zdrave.

V Veržeju poznajo rodovnik za krave, svinje in kobile znane ka-saške pasme. Brez navajanja šte-vilk lahko zatrdimo, da so v tem pogledu na prvem mestu v okraju. Odkod sicer toliko dobrega plemen-skega naraščaja, ki ga dobiva od njih vsa pokrajina? Lani so na kmetijskih posestvih v Črncih in Beltincih kupili večie število mla-dih svinj žlahntne pasme »Jorkšira«. Kupljene svinje že plemenijo in kmalu se bo pasma uveljavila v vseh svinjakh. Edina težava je v tem, da ne morejo najti pravega trga za te plemenske svinje. Sicer pa so že dosedaj redili mnogo čisto-pasemskih svinj — potomk mer-jasca »Veliki Jorkšira« iz Anglie, ki je plemenil vse do nedavnega.

Še marsikaj drugega lahko za-pišemo v dobro živinorejskega od-seka. V okolišu je 35 plemenskih kasaskih kobil. Lani je 21 zadrž-nikov gradilo silose, gnojšča in gnojnične jame. Zadruga jim je po-magala z investicijskim kreditom v znesku 940 tisoč din. Tudi letos bi gradilo 16 gosondarjev, pa so se premislili zaradi dokajšnjih stroš-kov pri individualnem najemanju kredita in knjižbah. Kolektivno za-varovanje živine se je močno uve-ljavilo. Zavarovane je 90 odst. v po-štev prihajajoče živine. Člani so imeli od tega večje ugodnosti kot pa je znašala kolektivna premija;

nazaj so dobili več denarja kot so ga dali, dobili so brezplačno posta-jo za prvo pomoč, vsa zavarovana živina je bila pregledana proti me-tiljavosti, DOŽ je brezplačno doba-vil kapsule »Protumetilj« itd. Za-druga je lani krila polovico skup-ne zavarovalne premije, za letos pa pravijo, da bodo zmanjšali ta pri-spevek, predvsem zaradi tega, ker so se lani člani, ki nimajo živine, znašli v neenakopravnem položaju z vrstniki, ki imajo mnogo živine. Slednji so tako imeli od zadruge precej večje koristi.

Domovina štajerske kokoši

Perutninarski odsek vodi tov. Mihal Soštarič. V Veržeju se že razvija pravo središče za rejo šta-jerske kokoši, saj so samo lani po-slali umetnima valilnicama v St. Vidu in Beltincih 23.000 jajc štajer-ske kokoši, za svoje potrebe pa so nabavili 2.000 piščancev. Redijo tu-di čistopasemske peteline. Lani so jih odprodali okrog 50 po zelo ugod-ni ceni. Povpraševanje za jajci in petelini je tolikšno, da ne morejo upoštevati vseh naročil. Resno že

Zitno klasje se je poslovilo

razmišljajo o nabavi inkubatorja, v katerem bi doma valili jajca. Za-nimivo je, da so bili vsi plemenski petelini lani tudi zdravniško pre-gledani. Največ odjemalcev je v Prekmurju. Nekatere družine dobi-jo za jajca štajerk tudi po 3000 din tedensko, kar je lepa nagrada za trud. Več domačij ima tudi po 60 štajerskih kokoši, na splošno pa so štajerke začele prevladovati v oko-lišu. Kaj lep dohodek, če pomisli-mo, da je njeno jajce vredno 22 din!

Marsikaj še imajo Verženci za sedmim gričem. Boljšega dela si želijo v zadrugi od sadjarskega in poljedelskega odseka, ki sta še ved-

no daleč za aktualnimi nalogami, saj se mora v glavnem upravni od-bor zavzemati za škropljenje sad-nega drevja in krompirišč, poskuse z umetnimi gnojili in druge ukre-pe. Letos so že odkupili 2.400 kg se-mena inkarnatke, prihodnje leto pa se nameravajo posvetiti tudi pride-lovanju travnih semen. Ta opravila ne terjajo preveč delovne sile, kar je za njih zelo važno.

Že sedaj pa se pripravljajo na veliko živinorejsko razstavo, ki jo bodo imeli prihodnje leto. Na raz-stavi nameravajo prikazati ves na-predek pri govedoreji, svinjereji, perutninarstvu in reji kasaskih konj, skratka: pred javnostjo hoče-j o opravičiti naslov večjega rejske-ga središča v Pomurju!

S. K.

S težavo, a le naprej

NEKAJ O POSESTVU IN DREVESNICI PRI GRADU

Kmetijsko posestvo pri Gradu se je osamostvojilo letos z Novim letom. Posestvo ima 35 ha obdelovalne zemlje. Gospodarstvo na njem vodi sposoben kmetijski tehnik, razen njega pa je zaposlenih 6 stalnih in

Letos mineva 10. leto odkar so slovenski lovci v duhu novega ča-sa začeli organizirati lovske druži-ne kot temeljne lovske organizacije. Med ostalimi lovskimi družinami v Pomurju praznuje tudi polnaska desetletnico ustanovitve. Ob tej pri-liki bo v nedeljo, 5. avgusta prire-dila »Lovski dan«. Najprej bodo polanski lovci v nekdanji gostilni Barbarič na slavnostni seji poročali o svojem delu zastopnikom sosed-njih lovskih družin. Okrajne lov-ske zveze, Planinskega društva, Okrajnega strelskega odbora, ribi-čev, gozdarjev in gojitvenega lov-šča »Prekmurje«. Starešina bo za-služnim članom podelil spomin-ske diplome, nato pa bodo pričeli z ve-likim nagradnim streljanjem na glinaste golobe. Pred pričetkom

močno poškodovala toča, bi letos že rodile. Poškodovana drevesa so morali spomladi te-meljito obrezati in odstraniti opustošene veje. Spričo rednega obdelovanja in gnoje-nja so se drevesa zelo popravila v rasti in že tudi pokazala nastavek. V plantažnem nasadu opravljajo tudi poskuse z raznimi umetnimi gnojili. Rezultati še niso znani, bodo pa kmalu. Kapar jim ne dela poseb-nih preglavie, saj so temeljito opravili škropljenje sadnega drevja. Neugodno vre-me pa jim večkrat ponagaja.

Plantažni nasad služi gorikim sadjar-jem za vzgled, kako je potrebno sodobno obnavljati sadovnjake. V tem predelu Prek-murja je še mnogo neizkoriščenih možnosti za sadjarstvo. Kolektivno obnavljanje sa-dovnjakov bi prav gotovo lahko zavzelo več-ji razmah.

Manj se na posestvu ukvarjajo s poljedelstvom. Kljub slabemu vremenu pa so zadovoljni s pridelkom ječmena. Na hektar so ga pridelali 35,6 q. Tudi ostalo žito dobro obeta; vso so namreč priznali za semensko. Letos prvič pridelujejo tudi se-menski fižol (Konzerva in Aurora). Redno

Mladi zadržniki iz Strmca v Pomurju

Pred kratkim — 17. in 18. julija — so obiskali Pomurje člani akti-va mladih zadržnikov iz Strmca in obiskali več naših kmetijskih po-sestev in podjetij. Tako so si ogle-dali naprave pri lendavski Nafti, v Tovarni mesnih izdelkov, Tovar-ni mlečnega prahu in Pomurski ti-skarni v M. Soboti, se nekaj časa ustavili na Selekcijiski postaji v Be-ltincih in na Kmetijski šoli v Raki-čanu, naposled pa so si ogledali pokrajinske lepote na Gorickem,

tekmovanja bo strelce pozdravil starešina družine, predsed. Okrajne lovske zveze bo pa orisal razvojno pot pomurskega lovstva. Najboljši strelci bodo dobili lepe nagrade, vsak tekmovalec pa spominsko di-plomo.

Po streljanju bo v gozdu poleg strelišča lovska veselica. Prodajali bodo 100-dinarska potrdila za grad-njo »Zlatoroga«, skupnega doma lovcev, ribičev in planincev. Nekaj lastnikov odrezkov teh potrdil pa bo izžrebanih.

Namen te prireditve je, da se zberejo lovci vsega Pomurja, se spoznajo in utrdijo vezi ter se po desetih letih dela tudi nekoliko po-veselijo. Mi jim pa želimo ta dan lepo sončno vreme, pri streljanju pa — »dober pogled«.

so ga škropili in ostal je zdrav.

Izboljšati hočejo tudi živinorejo, za kar imajo vse pogoje. Na 10 ha travnikov so letos pridobili 700 q prvovrstnega sena. No morejo pa zaenkrat rediti plemenske živine zaradi starih in s tuberkuloznimi bacili oka-ženih hlevov. Ob osamosvojitvi so prevzeli 10 glav tuberkulozne živine. Na posestvu je bilo namreč poprej središče tuberkulozne živine rakičanskega posestva. V prihodnosti jih zategadelj čaka še precej nalog: popra-viti in razkužiti bodo morali hleve, nabaviti plemensko živino, zgraditi gnojšča in si-lose.

Ob začetku samostojnega poslovanja so imeli na posestvu velike težave zastran kre-dita, ki so ga dobili komaj po šestih me-secih. V tem času so gospodarili z sredstvi, ki so si jih pridobili s prodajo sena in slame. Sedaj posluje posestvo s 6-milijon-skim kreditom, ki pa je prepičel za uredni-čenje vseh gospodarskih nalog.

Posestvo upravlja 6-članski upravni od-bor. Delavci prebivajo v hišah posestva. Stanovanja pa so potrebna večjih in manj-ših popravil. B.

obiskali zdravilišče Slatina Radenci in zaključili svojo poučno ekskurzijo na kapelskem Vinogradniškem posestvu.

Mladi zadržniki in strokovnja-ki, ki so pozimi predavali na strm-ški kmetijsko-gospodarski šoli, se prav lep zahvaljujejo vsem, ki so jih prijazno sprejeli in jim lju-beznivo odgovarjali na vprašanja, posebno pa še vodstvom naštetih podjetij in posestev, šolskemu in-špektorju tov. Beli Horvatu in pred-sedniku OLO tov. Francu Roglu za vso pozornost, ki so je bili deležni ob zadnjem obisku v Pomurju.

V pokrajini ob Muri so si nabra-li mnogo lepih vtisov in spominov, nam pišejo v svojem pismu, saj so bili povsod lepo sprejeti in gosto-ljubno postreženi, zato se bodo pri nas še kdaj oglasili.

Bentox in pridelovalci krompirja

Po strokovnih knjigah BENTOX-prah, ki ima duh po plesni, s pri-dom uporabljamo za zapraševanje rastlin, sadnega in gozdnega drev-ja proti raznim gosenicam in dru-gim škodljivcem. Tudi za zatiranje koloradskega hrošča ga uspešno uporabljamo. Za razkuževanje zem-lje proti ogrcem, bramorjem in strunam ga zaorjemo 100 do 200 kg na ha v zemljo.

Iz letakov kemične industrije je razvidno, da Bentox ni strupen za človeka in domače živali pri nor-malni uporabi. Zaradi neprijetnega duha ga ne priporočamo za zatira-nje škodljivcev v stanovanjih in hlevih. Iz istega razloga zaprašuje-mo plodove, ki so namenjeni ljud-ski in živalski prehrani, najdalje 3 do 4 tedne, preden dozorijo. To velja predvsem za sadje in gomo-ljaste rastline, kakor krompir in podobno.

Iz tega sledi, da je Bentox uspešno sredstvo v borbi proti ko-loradskemu hrošču pod pogojem, da ga uporabljamo vse do 4 tedne pred uživanjem pridelkov zapraš-e-nih ali poškropljenih rastlin, ker diši po plesni.

Zaradi tega je prepovedana s 1. avgustom prodaja in uporaba ome-njenega zaščitnega sredstva v bor-bi proti koloradskemu hrošču na krompirjevih nasadih v okraju Murska Sobota.

Okrajni ljudski odbor
Kmetijska inšpekcija
Murska Sobota

Naši gasilci tik pred drugim gasilskim festivalom

V letih med prvim in drugim gasilskim festivalom je bilo nabavljanih v Pomurju 38 novih motor-nih brizgaln z več tisoč metri tlač-nih cevi. Zgrajenih je bilo tudi 25 novih gasilskih domov, 16 gasilskih domov je bilo obnovljenih, 17 pa jih čaka še na dograditev. V tem času so bila ustanovljena tudi 4 nova gasilska društva, gasilci pa so zabeležili pri različnih delih in va-jah čez 3 milijone 840 tisoč prosto-voljnih ur.

Od leta 1952 so obvarovali ga-silci Pomurja za 45 milijonov di-narjev ljudskega imetja.

Preteklo nedeljo so se zbrale pred murskosoboškim gasilskim

domom najboljše desetine iz vsega okraja, da se pomerijo in izberejo okrajnega prvaka. Tekmovalni ko-misiji so se prijavile 4 desetine. Prvo mesto so zasedli gasilci Opekarne G. Radgona, drugo mursko-soboški, tretje radomerski in četr-to mesto moravski gasilci.

Vanča ves

Gasilsko društvo v Vanči vesi je prejšnje leto zelo slabo delalo in prišlo je tako daleč, da bi skoraj že pred pragom petindvajsetletnice v miru zaspalo. Toda v zadnjem času so se le razgibali in z lepim kulturnim programom proslavili obletnico ustanovitve društva. Po-leg tega so se pa tudi odločili, da bodo v jeseni postavili temelje no-vemu gasilskemu domu.

Rankovci

Naše prostovoljno gasilsko društvo si je s pomočjo vaščanov ku-pilo novo, motorno brizgalno in

Selo napreduje

SEDAJ ELEKTRIKA, KMALU PA KULTURNI DOM

Vaški praznik v Selu je bil do-bra pobuda za dokončno elektrifi-kacijo vasi. SZDL je storila vse, da bi kar najprej spravili petrolejke na podstrešja. Delo je naglo napre-dovalo in že v nedeljo bodo prvič zasvetili.

Pripravljajo se že tudi na grad-njo kulturnega doma. Dosedaj so za stavbo izdelali 60.000 komadov opeke.

Tudi kmetijska zadruga si pri-zadeva za gospodarski napredek

Neznani potopljenec v Muri

Preteklo nedeljo so opazili kopalci pri Smodiševem mlinu na Muri neznano moško truplo, ki ga je prinesel vodni tok. Truplo je zašlo pod mlinsko kolo in odplavalo na-prej proti Središču. Kopalci sodijo, da je bilo truplo v vodi že najmanj 14 dni, ker je bilo že močno razkrojeno.

SOBOŠKA KRONIKA

Poroke, rojstva in smrti od 21. do 18. julija 1956.

Poročila sta se: Stanko Marolt, šofer iz Ljubljane in Anica Spitzer iz Bakovec.

Rodile so: Marija Casar iz Čepincec, dečka; Marija Lapoš iz Satahovec, deklico; Genovefa Olman iz M. Sobote, deklico; Katarina Sic iz Gornjega Kocjana, dečka; He-lena Horvat iz Tropovec, deklico; Irma Kos iz Gradišča, deklico; Gizela Smej iz Odra-nec, dečka; Etelka Pertoci iz Bakovec, de-klico; Marija Titan iz Bakovec, dečka; Kris-tina Divjak iz Boračevce, deklico; Katica Sever iz M. Sobote, dečka; Marija Pajič iz Kroga, deklico; Irena Fartek iz Bodonec, dečka in Irma Skričlec iz Puconec, dečka. — Rodile so v soboški porodnišnici.

Umrli so: Peter Stibler iz Bakovec, star 71 let; Vilma Mataj iz Kroga, stara 2 me-

seca; Terezija Rajnar iz Rakičana, stara 88 let.

Nesreče in nezgode

Krava je podrla 44-letnega Janeza Fe-herja iz Pinc. Pri padcu je dobil na obrazu več hudih ran.

Pod kolo voza, ki je bil naložen s snop-jem, je prišel s stopalom 10-letni Franc Ber-talanč iz Puconec. Kolo mu je zmečalo palec.

Konj je brcnil 58-letno Heleno Kuhar iz Moravec in ji zlomil levo nogo.

Na zelo slabi cesti pri Tovarni mlečne-ga prahu v M. Soboti se je prevrnil voz, ki je bil naložen z žitom. Na vozu je se-de-la 60-letna Marija Skričlec, ki si je pri padcu zlomila desno nogo pod kolenom.

pričelo pripravljati opeko za gasil-ski dom. Delo lepo napreduje in vaščani upamo, da bomo lahko z gradnjo pričeli že spomladi prihod-njega leta.

Gasilske proslave v prejšnjem tednu

V Ivanjcih so slavili dvajsetletnico obstoja društva. Ob pestrem programu so priredili tudi poskusne vaje za nastop na festivalu.

V Ljutomeru so se zbrali pred Kratkim vsi člani upravnega odbora in šta-ba brigade ObGZ. Seji so prisostvovali tudi zastopniki občinskega ljudskega odbora in ostali vabljeni gostje. Zastopnik OGZ je po-delil sedemnajstim članom gasilska odliko-vanja. Štefan Novak je prejel gasilsko zvez-d do III. stopnje, 2 člana priznanje II. stop-nje in 14 članov priznanje III. stopnje.

MAJHNO POSESTVO z zasilno hiško pro-dam v Bodislavcih (Bučkovi) za 260.000 din.— Elizabeta Lupša, Maribor, Dvor-šakova 14.

kraja. Največ koristi imajo vaščani od strojnega odseka, ki jim dobro pomaga pri obdelovanju zemlje. Vétrice pa rasto uspehi na kultur-nem področju. Vaški pevski zbor šteje 20 članov in je zelo priljub-ljen med starimi in mladimi.

Poštenje še ni izumrlo

Prede dnevi je neki upokojenec iz Mur-ske Sobote izgubil žepno uro, ki mu je že nad trideset let merila čas in bila za nje-ga kar lepa vrednost, saj bi si nove ne mogel kupiti. Ves obupan je spraševal tu in tam, a brez uspeha. Končno se je zgla-sil na postaji LM, kjer so mu povedali, da je uro našel tudi upokojeni Franc Horvat iz Cvetkove ulice. Lahko si mislimo, kako vesel je bil stari upokojenec, ko je božal svojo izgubljeno uro!

Okrajna gasilska zveza Murska Sobota

obvešča:

II. GASILSKI FESTIVAL V MARIBORU: Obveščamo vse telovadce, ki bodo na-stopili s prostimi vajami na II. Gas. festivalu, da je odhod v soboto, dne 4. avgusta t. l. s prvimi vlaki zjutraj in sicer: G. Radgona 3.50 uri, Sl. Radenci 4.01 uri, Beltinci 4.11 uri, Dokležovje 4.16 uri, Lendava 3.11 uri in Ljutomer 4.42 uri, Murska Sobota pa ob 4.01 uri. Vodje posameznih občinskih gas. zvez naj organizirajo skupinsko vožnjo, pre-voz začasno plačajo ObGZ, kar dobe po-vrnjeno.

Telovadci-moški nastopajo v titovki, beli srajci in paradnih hlačah ter črnih čevljev. Ženske telovadke pa v titovkah ali baretkah, belih bluzah, plavih kri-lih, belih nogavicah in črnih polčevljev. Vsak telovadelec mora imeti s seboj pri-bor za čiščenje, pribor za hrano in ode-jo.

Člani, ki bodo sodelovali v paradi in ostali udeleženci potujejo v nedeljo, dne 5. VIII. t. l. z vlaki, ki so zgoraj navedeni. Glede osebne opreme se mo-rajo ravnati po pravilniku o uniformah in navodilih prireditvenega odbora II. Gas. festivala v Mariboru.

Vsi udeleženci t. j. telovadci in oni, ki sodelujejo v paradi, morajo imeti nove članske legitimacije in festivalni znak, to velja tudi za člane v civilu zaradi polovič. vožnje.

Domovi in orodišča naj bodo v dneh pred festivalom vizorno očiščena, na dan festivala pa razobešene zastave, tako da bo naš veliki slovenski gasilski praznik dostojno praznovan tudi doma.

IZ PISARNE OGZ

OBVESTILO

Obveščamo vse kandidate, ki se pripravljajo za opravljanje izpita za obrtnega mojstra, da organizira-mo v začetku oktobra tečaj za splošni del izpita. Prijave zbiramo do 1. septembra t. l. v pisarni Taj-ništva zbornice.

Okrajna obrtna zbornica Murska Sobota

Valjšeni mlin in žaga Pertoča i šče MLINARSKEGA POMOČNIKA Nastop službe takoj. Plača po ta-rifnem pravilniku.

V službo sprejemmo takoj STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA

s prakso za vodovodne in parovodne instalacije ter vodne črpalke. Po-nudbe je dostaviti najkasneje do 10. VIII. 1956 na naslov: Tovarna mlečnega prahu v Murski Soboti.

Obvestilo

Obveščamo vse ustanove, društva in družbene organizacije, da se naj-ne obračajo na podjetje s kakršni-mikoli prošnjami za prispevke, ker nimamo sredstev. Na sprejete proš-nje ne bomo odgovarjali.

Grosistično trg. podjetje »POTROŠNIK« M. Sobota

HA POSESTVA z vsemi kulturami, na ravnem ob državni meji, z dvema go-spodarskima poslopijema v prav dobrem stanju prodamo proti takojšnjemu pla-čilu. — Resni kupci naj se zgledajo naj-kasneje do 10. avg. 1956 pri: Franci Jul-ka Aleks, Grlinci 59, p. Juršinci, Ptuj.

POSESTVO — 9 hektarov zemlje — prodam. Spodnje Krapje št. 47, p. Veržej.

ZIDANI STEDILNIK S ČESKIMI PLOSCI-CAMI, TEHTNICO (500 kg), PISALNI STROJ Continental, nov, s kovčkom. ZENSKO KOLO Wanderer, dobro ohran-jeno, poceni prodam. — Poizvedbe: M. Sobota, Bakovska 3.

Sprejemmo v službo sposobno administativno moč, ki bi opravljala posle

vodje naročniškega oddelka in blagajnika

Plača po tarifnem pravilniku.

Časopisno in založn. podjetje POMURSKI TISK, Murska Sobota

Tedenski koledar

Nedelja, 5. avgusta — Ožbalt
Ponedeljek, 6. avgusta — Ljubo
Torek, 7. avgusta — Kajetan
Sreda, 8. avgusta — Marin
Četrtek, 9. avgusta — Janez
Petek, 10. avgusta — Lovro
Sobota, 11. avgusta — Veselko
Lunine mene: 6. avgusta ob 12. uri 25 minut mlaj; gibanje sonca: 1. avgusta vzi-de sonce ob 4. uri 44 minut, zaide ob 19. uri 32 minut, dolžina dneva 14 ur 48 minut.

KINO

LENDAVA — 7. in 8. avgusta ameriški film »Smrt prihaja«, od 10. do 12. avgusta angleški film »Melba«.

RADENCI — 5. in 6. avgusta brazilski film »Sinha Moca«, 9. avgusta angleški film »Doktor v hiši«.

MURSKA SOBOTA — od 3. do 5. avgusta madžarski film »Budimpeštanska po-mlade«, od 7. do 9. avgusta ameriški film »Smrt prihaja«.

RADGONA — 4. in 5. avg. francosko-itali-janski film »Pred potopom«, 8. in 9. av-gusta angleški film »Pod rdečim mor-jem«.

GRAD — 5. avgusta francoski film »Vsi smo morileci«, 12. avgusta ameriški film »Tujec na begu«.

MALI OGLASI

POSESTVO V ILOVCIH in eno v RADO-MERJU ugodno prodam. Informacije vsa-ko nedeljo pri Jošku Glavniku, Cuber 3 pri Ljutomeru.

STIRI LESENE HRASTOVE SVINJSKE HLE-VE, v dobrem stanju, prodam. — Poiz-vedbe: Janez Lasbajer, Hjaševci, pošta Križevci pri Ljutomeru.

TRAVNIK, 60 arov, v neposredni bližini Ljutomera, takoj ugodno na prodaj. Ja-vite se na naslov: Ljutomer, Cesta L. Kavčiča 2, ob delavnikih od 17. ure, ob nedeljah pa od 8. do 11. ure.

VINOGRADNIŠKO POSESTVO, 2 ha (vino-grad, sadovnjak, njiva in stanovanjsko poslopje) in 1,20 ha GOZDA v Vučji vasi. Prodam. — Vprašajte: Jožef Ploj, Turjanski vrh 5, pošta Kapela.

MOTOR 10 KS, na petrolejski pogon in MOTORNO KOLO znamke »Horeks« s prikolico (500 cm) takoj prodam. Ivan Krajner, Zg. Velka.

IZJAVA. Podpisani Stefan Savel, mizarski mojster v Murski Soboti, preključem govorice, ki sem jih izrekel o tov. Erne-stu Malachiču, avtomehaniku v Murski Soboti v zvezi s popravilom motorja in se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenske tožbe.

VINOGRADNIŠKO POSESTVO S HISO IN GOSPODARSKIM POSLOPIJEM v Ilov-cih pri Ljutomeru, prodam. Prodam ta-di POSNEMALNIK ZA MLEKO. — Bee, Ilovci 9, p. Ljutomer.

DVOJNE VALJKE 700 x 220 in ENOJNE VALJKE 500 x 220 in valjke 550 x 220, razne MLINARSKÉ POTREBSČINE IN POGONSKE MOTORJE ter TRAKTOR-JE, prodam. — Martin Posavec, Varaž-dinberg, p. Turčin.

POSESTVO, HISO Z GOSPODARSKIM Po-slopijem, 2,25 ha zemlje, zelo lepa lega, primerna za čebelarstvo, blizu Ptuja, prodam ali dam v najem. Poizvedbe: Štuki 27, p. Ptuj.

MLATILNICO »Hoffer Schranz«, premer 1 m, v lesenem okviru, na kroglične ležaje, takoj uporabljiva — prodam. Vprašati pri: Gostilna Magdič — Zamuda, Rački vrh, p. Slatina Radenci.

POSESTVO, čez 1 ha zemlje, hiša, gospo-darsko poslopje s prelo. Cena 350 tisoč dinarjev. Naslov v Kolportaži Zupe Ani-ca, Ljutomer.

POSESTVO, 5 ha zemlje ter hišo z gospo-darskim poslopijem, vse v dobrem sta-nju, prodam. Vprašati: Zrnova št. 8, po-šta Slatina Radenci.

Upravni odbor Trgovskega

podjetja na malo »Koloniale«, M. Sobota, razpisuje mesto

1. računovodje podjetja

Pogoji: ekonomska srednja šola oziroma popolna srednja šola s 5-letno prakso ali po-loženi strokovni izpit iz knji-govodstva.

2. poslovodjo

Pogoji: trgovski pomočnik v špecerijski stroki z naj-manj 8-letno prakso. Plače po tarifnem pravilniku. Prijave prejema uprava podjetja do 15. avgusta t. l.

ŠPORTNE VESTI

V LJUTOMERU GRADIJO NOVO IGRISČE

Pred nedavnim so pričeli graditi v Lju-tomeru novo igrišče. Uredili bodo igrišče za nogomet, košarko in odbojko. Predvidevajo tudi atletsko stezo. Pri urejevanju igrišča krepko pomaga tudi Ljutomerska mladina.

V PETEK V LJUTOMERU KOŠARKARSKA TEKMA MED LJUTOMEROM IN MURSKO SOBOTO

Pretekli petek so se srečali v Ljuto-meru košarkarji prvega in drugega moštva Murske Sobote z Ljutomerskimi. V vseh sre-čanjih so zmagali Ljutomerčani. Srečanja so bila naslednja: Ljutomer : Sobota A (46:20), Sobota B : Sobota A (37:51) in Ljutomer : Sobota B (44:56). Sodil je Sandi Novak iz Ljutomera.

V nedeljo je bila v Ljutomeru nogomet-na tekma med nogometaši PSK in Ljutome-rom. Zmagali so Ljutomerčani z rezultatom 7:5.

LENDAVSKI NOGOMETASI SI GRADIJO SVOJ DOM

Sedanji klubski prostori lendavske Nafta že dolgo niso primerni. Nogometaši ne vedo, kam z raznimi rekviziti, ni pri-mernega prostora za kopalnico, končno pa je vse skupaj na slabem kraju. Zato je vodstvo kluba po že večletnih razgovorih sklenilo, da bodo zgradili novo enonadstrop-no stavbo. Z delom so že pričeli. Aktivni in podporni člani kluba so s prostovoljnimi delom pripravili potreben gradbeni mater-ial, izkopal temelje in pričeli z betoniranjem. Tako si bodo lendavski nogometaši po-ceni zgradili svoj dom, pozdraviti pa je potrebno njihovo prizadevnost.

J. L.

NOGOMETNA TEKMA V TURNISCU

Preteklo nedeljo je nogometno moštvo iz Rakičana gostovalo v Turnišču. Ob igri-šču se je zbralo okrog sto gledalcev. Zma-gali so domači nogometaši z rezultatom 7:1, gostje so pa pokazali zelo lepo igro, če-prav so nastopili le z 9 igralci. Sodil je Ko-loša iz M. Sobote.

B. M.

KATEGORIZACIJA SAHISTOV

Četrta šahovska kategorija je bila pri-znana naslednjim murskosoboškim šahistom: Jožetu Santaycu, Ludviku Gumilarju, Niko-laju Bačiču, Dominiku Skafarju, Francu Zaveu, Karlu Turnerju in Milanu Berdenu.

Sahisti iz Lipe so pretekli teden gosto-vali v Lendavi. V prijateljskem dvoboju na osmih deskah so zmagali šahisti iz Lipe z rezultatom 6:2.

Sahovsko društvo Lipa bo povabilo vsa društva v okrožju na proslavo pete oblet-nice obstoja društva. Priredili bodo brzo-turnir.

SAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE JE KONČANO

Letošnji šahovski šampionat LRS spada med redkosti, saj smo dobili kar 4 prvake — mojstrske kandidate: Groska, Kočvarja, Stupico in mojstra Preinfalka, ki so dobili vsak po 9 točk. Za temi so se razvrstili: ing. Gabrovšek in dr. Smigoc, Bajec, Ger-mek in Puc, Cuderman, Vošpernik in Tram-puž, Longer itd. Prva sedmorica se je pla-sirala za državni polfinale, ki bo v Bjelo-varu, Vršču ali v Mariboru.

DESETLETNICA MARIBORSKEGA OKROŽNEGA SAHOVSKEGA ODBORA

Ob desetletnici obstoja pripravlja Ma-riborski okrožni šahovski odbor moštveni brzoturnir. Pričakujejo, da se bodo udele-

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobota, Tru-barjev drevored 3/II. — Telefon 1-38 Uprava in oglasni oddelki: Murska Sobota, Kočljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-608 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskar-ne v Murski Soboti.

III. MEDNARODNA RAZSTAVA RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ

od 4. — 12. avgusta 1956

Televizijski sprejemi 1 Cesta televizijskih sprejemnikov 1 Televizija v javnih lokalih Ljubljane 1 Najnovejša dognanja s področja radia in telekomunikacij.

Sodelujejo: Anglija, Avstrija, Francija, Belgija, SSSR, Zap. Nemčija, Vzhod. Nemčija ter Jugoslavija

Na železnici 25% popust

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA

Prav na skrajnem jugu, tam kjer ljudje hodijo, kakor da bi hodili po stropu, leži z ledom pokrita zemlja, za katero še ne vedo ali je celina ali pa samo otočje. Eden prvih, ki jo je odkril, je bil znameniti raziskovalec James Cook in sicer 1773. leta. Odlej so jo obiskali številni raziskovalci in ekspedicije, najzanimivejši med njimi gotovo norveška in angleška, ki sta leta 1911. skušali priti na Južni tečaj. To je najprej uspelo norveškemu raziskovalcu Amundsenu, mesec dni kasneje pa tudi Angležu Scottu, ki je pa na povratku s svojimi spremljevalci zmrznil.

Zanimanje za Antarktiko se je po prvi svetovni vojni, še posebej pa po drugi močno povečalo, ker so začeli domnevati, da so pod ledom bogata nahajališča rud. Lani oktobra je odpotovala na Južni tečaj tudi prva sovjetska ekspedicija, ki je postavila svojo prvo postojanko

pinj pod ničlo. Sovjetski raziskovalci so tudi ugotovili, da so prilike na Južnem tečaju, drugačne kakor na Severnem in da bodo morali spremeniti svojo opremo. Predvsem so ugotovili, da je led bolj nevaren, pomešan z zeledelem snegom in zato so ljudje vedno v nevarnosti, da se jim pod nogami odpre razpoka. Sončni žarki so pa strašno močni in ljudje, ki so se vrnili, imajo oluščene obraze in roke. Na področju magnetnega pola

ALI VPLIVAJO ATOMSKE EKSPLOZIJE

Že nekaj let nas dan za dnem presenečajo pogoste poplave, nepričakovana neurja, nenadna toča, sneg spomladi, silni viharji itd. Zdi se nam, da vreme ni več tako, kot je bilo nekoč, ampak da se je spremenilo. Te spremembe pa ljudje

je tudi zelo malo kisika in zato bodo morali uporabljati električne kuhinje. Zaradi pomanjkanja kisika bodo morali iznajti tudi nove obleke, ki bodo lažje od oblek iz jele- nje kože. S tako izpopolnjeno opremo se bodo sovjetski raziskovalci prihodnje leto spet podali v ledeno puščavo. V načrtu imajo zgraditev več vasic postojank, poleg tega pa hočejo zavzeti »magnetni« ali »nedosegljivi« pol, ki leži v središču tečaja.

NA VREME?

jami in splošnimi vremenskimi spremembami. Trdijo, da je zemeljska atmosfera toliko stabilna, da tega ravnotežja vplivi eksplozij atomskih in hidrogenskih bomb ne bi mogli spremeniti.

Toda ljudje se s temi trditvami ne zadovoljujejo in ameriška meteorološka služba in komisija za atomsko energijo dobivata mnogo pisem, v katerih ljudje obsojajo atomske poizkuse zaradi poslabšanja vremena. Kdo ima prav, bo pa pokazala bodočnost.

Celovica mladih ob potoku

»Mir« in temelje drugi, ki jo imenujejo »Sovjetskaja«, nato se je pa vrnil del ekspedicije za ledolomilcem »OB«. Poleg sovjetske postojanke je na Antarktiki še ameriška »Little America« (Mala Amerika), francoska in angleška. Ker pa je za sodelovanje pri odkrivanju tega neznane kontinenta računajo, da bo v prihodnjih dveh letih na Antarktiki že nad 50 postojank.

Te ekspedicije so pa zelo drage, med 34 dežalami sklenjen sporazum njihovo delo pa težavno, saj je povprečna temperatura 50 do 60 sto-

ROBOT IN ŽENSK

Neki newyorški inženir je sestavil robota, ki sam zenskam pošmina ustnice in uredi frizuro. Edina težava pa je v tem, ker ženske ne morejo z robotom — klepetati.

STROJ ZA SORTIRANJE LIMON

V nekem podjetju v Kaliforniji v Ameriki sortirajo po barvi dnevno 1,2 milijona limon. To delo pa opravi 6 strojev, ki limone razdelijo v 5 različnih barvnih skupin. Tovarna, ki je izdelala ta stroj, pa izdeluje tudi stroje za sortiranje fižola, graha, semena, kave in orehov.

VSAKO LETO 33 MILIJONOV LJUDI VEČ

Po poročilu Združenih narodov je bilo 1954. leta na svetu 2 milijardi 652 milijona ljudi. Med leti 1950 in 1954 je število prebivalcev letno naraslo za 33 milijonov. Najdalj časa živijo Holanci, katerih povprečna starost znaša 71 let, najkrajše življenje pa je odmerjeno Indijcem, ki živijo povprečno le 32 let. Nepismenost se giblje od 3% v Belgiji in Franciji do 99% v Portugalski Gvineji.

OBMEJNI PEJSAŽ

Davi je sredi noči grmel zadružni avto po slabih gorističnih cestah. Saj poznate Kočarja, šoferja od Grada. Iz Mačkovec je prevažal premog v Kuzmo. Vaščani so ga tovorili na vozove in spravljali domov...

Daleč je Kuzma od avtobusnih in železniških postaj. Do Grada je pet kilometrov, do Rogasvece šest. Včasih pa za te potnike na avtobusu ni več mesta. Na vlak v Mačkovec pa je kar štirinajst kilometrov. A spomladi in pred hudo zimo je toliko blata. Ceste tam so komaj podobne cestam. Cestariji se sicer trudijo, toda voda... Hudo-urniki jo trgajo, nalivi splakujejo. Potem pa si še kak kmet napravi napajališče v kotanji ob cesti.

V začetku junija so nalivi razdejali cesto. Marsikateri travnik je bil preplavljen z vodo. Potem so kmetje znova očistili potočke, poglobili struge in zgradili nasipe. Že prejšnja leta so delali tako. Vsak na svojem kosu zemlje in vendar vsi skupaj. Pred dnevi je toča sredi vasi v širokem pasu uničila skoraj vse. Petindvajset gospodarjev je imelo posevke zavarovane. Tem je laže kot ostalim. Lani je bilo prav tako. Nekateri so vse leto kupovali kruh, ki ga niso pridelali. Predlani je bila letina še dobra. Dve leti prej pa je razsajala suša...

Za Kuzmo je državna meja. V vasi pa so izbrani pevci. Pevskega

zbora že nekaj let ni. Prej pa so se proslavili na festivalih, Prekmur- skem tednu. Nekeč so veljali za najboljše pevce Prekmurja. Menda jih je bilo petnajst v zboru. Drugi zbori pa so imeli tudi po petdeset pevcev, pa niso znali tako zapeti.

Jesenj, ko polja in kmetje počivajo, pa fantje jemljejo v roke trobente. Tudi njih je menda manj kot petnajst. Bili so takoj za soboško godbo na pihala. Menda je že petindvajset let njihov vodja Krahler.

* »Je kaj nenavadnih ljudi v Kuzmi?«

Pristni prekmurški kmet se namuzne: »Imamo bogec mojstra.

Bogec mojstra? Beseda spominja na boga in na siromaka hkrati.

»Bogec mojster mu pravimo, ker je najprej delal bogce. Ko je rasel, je rezljal ljudi, krave, ptice... Razstavljal je na Prekmurškem tednu. Njegov skromni kotiček je navduševal ljudi.

Vem, naredil je pristnega orača s plugom in volovsko vprego. Majhne umetnine so njegovi izdelki. To je njegova ljubezen in poklic. Zna narediti ljubke škatlice z reliefom Prekmurja na pokrovu. In še marsikaj...

»In lončar Lajči. Majhne pitrice za v gumbnice dela in velike palčke za vrtove. S svojimi lonci pa je

ZA DOBRO VOLJO

ŽENA MOZU PRI KOSILU

»Da, dragi mož, ko sva bila zaročena, si smeraj trdil, da bi me od ljubezni najrajši pojedel. Sedaj se pa že jeziš, če najdeš v juhi le en moj las.«

OTROŠKA RADOVEDNOST

»Mamica, zakaj pa neveste gredo k poroki belo oblečene?«

»To je zaradi veselja, sinko moj.«

»Zakaj pa je potemtakem ženin črno oblečen?«

ČEDNA KUPCIJA

»Ti, sosed, konja ti prodam! Koliko daš zanj?«

»Voz sena.«

»Kaj pa naj počnem z njim, ko ne bom več imel konja?«

»Zaradi tega si ne delaj skrbi. Posojal ti bom konja toliko časa, dokler ne poje sena.«

na vseh sejnih Prekije in Prekmurja. Vsi ga poznajo.

In vendar sta oba prav navadna vaščana. Le da so ljudje ponosni, da sta prav v njihovi vasi. Mnogo vsakdanjih, nepoznanih pa se peha z življenjem drugače. Skoraj od vsake hiše odhajata spomladi dva na sezonsko delo. Veliko se jih vrača, a veliko jih je že ostalo v svetu.

»Šafarjeva Trezika s tremi gimnazijami in nedokončanim razredom učiteljskega je šla na sezonsko delo. Ostala je v Kočevju. Oče je vdovec. Žena mu je pustila pet nepreskrbljenih otrok. Solanje pa stane...«

Curmanova Angela in Fartekova sta poročeni v Bački. Fuginov je v Mengšu v Tovarni glasbil. Zrimov Vili na Jesenicah pri Gradisu. Pelcerjev v Kočevju. In še in še jih je. Sli so z doma, ker je življenje resna zadeva. Poročili so se in ustvarili dom nekje, kjer je več kruha...

Vedno več takšnih je na poti iz Prekmurja. Saj je doma premalo zemlje in preveč ust ob skledi.

Tako pusto in drago je tukaj življenje na prvi pogled. Res, premog stane po tri dinarje pri kilogramu več zaradi prevoza. Avtobusa ni. Avtomobili so redki obiskovalci. V kino je treba h Gradu. Toda nekoč prej niti vedeli niso za kino. Gledaliških predstav pa je bilo skoraj toliko kot v Soboti v tem letu. Sami so pripravili Finžgarjevega Divjega lovca. Obiskali pa so jih še igralci iz Rogasvece, Serdice, Vadarec... Učenci osnovne šole pa

DOMAČE ZANIMIVOSTI

DVA IN POL MILIJONA V KLETI

Bivši gostilničar Ivan Rajner na Razkrižju ima klet, ki ji menda ne bi našli enake daleč naokrog. Je pravi bunker, v katerem so številni prebivalci našli varno zatočišče za časa fronte v zadnji svetovni vojni.

Klet pravzaprav sestavlja šest bunkerjev, ki so obokani polkrožno z betonskimi ploščami; prvi, vhodni bunker je dolg 20 m, drugi pa kar 35 m (stranski podaljšek prvega); od slednjega vodijo še štirje stranski bunkerji, ki so skupaj dolgi okrog 50 m. Nad kletjo je okrog 50 m debela plast zemlje, poraščena z gozdnim drevjem. Naravni ventilatorji (luknje v višini) skrbijo za redno dovajanje svežega zraka. V kleti je zelo hladno in prav prijetno se počuti v njej, ko zunaj pritiska vroče poletno sonce. Klet je prava naravna hladilnica in vsako, še tako lahko pokvarljivo blago je v njej na varnem.

Po približnih cenitvah je klet vredna okrog 2 in pol milijona din.

ZIV MUHOLOVEC

Znani rejec malih živali Mihal Šostarič v Veržuju ima v svojem stanovanju tudi črno kavko, ki ves dan vneto lovi muhe in jih pospravlja v svoj želodec. Ptice je zelo prikupen in se kaj rad igra tudi z otroci.

TRMOGLAVE STORKLJE NA VERZENSKI SOLI

Letos spomladi so na dimniku Šolskega poslopja v Veržuju začele gnezditi štokrlje. Šolskemu vodstvu ni bil njihov namen posebno po volji. Zmagale pa so vendarle živali: kljub temu, da so močno zakurili, saj so hoteli z dimom pregnati nepovabljeni par, so štokrlje vztrajale pri svojem. Uveljavile so vso gradbeno tehniko in z dračjem popolnoma zadelale luknjo v dimniku. Zdaj se v gnezdu že šopirita dva mladiča.

KOLORADSKI HROŠČ PRED 84 LETI

V Veržuju še vedno hranijo uradno listino, v kateri je ljutomerski okrajni glavar leta 1872 opozoril verženskega župana, učiteljstvo in duhovnike, da se je na Gornjem Avstrijskem pojavil hrošč, imenovan koloradar. Izdal je tudi navodila, da je treba hrošča, če bi se kje pojavil, obvezno obirati in zatirati. Iz listine je tudi razvidno, da je okrajni glavar že takrat imel dva hrošča shranjena v špiritu — vedno na razpolago, da bi si ga ljudje lahko ogledali.

ANKETA O PREHRANI V JUGOSLAVIJI:

Kmečke gospodinje porabijo največ moke

no osnova prehrane.

Drugo mesto pa pripada krompirju. Na člana kmečkega gospodinjstva pride 48 kg, fižola 9 kg, ze-

S fračo — to ti je posel! Fanté pa nič ne pomisli, da lahko zažvenketa tudi steklo

je vsak kmečki človek porabil povprečno 220 kg moke, ostalega živeža — krompirja, fižola, masti, sladkorja pa komaj 130 kg. Lani je bila poraba žitaric sicer nekoliko manjša, vendar pa je moka še ved-

lenjave pa 28 kg, kar je pa vsekar premalo. Podobno je s sadjem, saj ga je posamezen kmečki prebivalec porabil povprečno 12 kg. To pomanjkanje rastlinskih živil pa skušajo kmečke gospodinje nadomestiti z mesom (14 kg na osebo), maščobami in mlečnimi proizvodi.

In po republikah?

Da pri nas in tudi v ostalem delu Jugoslavije radi pijemo, je stara stvar. Najrajši ga pa srknejo

PRI ZDRAVNIKU

»Doktor — neutegoma mi morate pomagati! Pred desetimi leti sem požrl cekin.«

»Joj, in šele sedaj pridete k meni!«

»Seveda, saj ga doslej nisem potrebotal.«

Če še ne veš, potem preberi

... da znese gos povprečno na leto 15 do 25, raca 60 do 120, pura 12 do 30, kokoš 80 do 300 in golobica 8 do 12 jajc.

... da se kobila poja 6 do 9, krava 1 do 1 1/2, ovca 1 do 1 1/2, svinja 1 do 4 in zajka 1 do 2 dni.

... da vsebuje 1 kg mlade trave 25—132, sladke trave pred cvetenjem 15—116, zelene kornuže 5—80, grahorice 20—80, inkarnatke 10—78, mlade črne detelje 25—100, mlade lucerne 30—90 in pesnega listja 12 gramov prebavljivih beljakovin in 70 gramov škroba.

... da traja kalivost pri semenu pšenice 4 do 5, ječmena 3 do 4, rži do 3, ovsnu 2 do 3, kornuži do 5, pesi 3 do 4, repici 2 do 3, črni detelji 2 do 3, lanu 3 do 4 in konoplji 3 do 4 leta.

vedno več prebivalcev — vedno več je pokopališče.

»Pa smo že splanirali prostor za novo pokopališče ob spodnji šoli ob Luknjecu?«

»Luknjecu?«

»To je potok iz potočkov, ki izvirajo iz lukenj.«

In ob Luknjecu je mlin z novimi stroji! Novimi stroji, prosim. Ljudje iz Kuzme so ponosni na to, kot tudi na žago »na en rez«. To je njihova industrija. Pa bo z leti še marsikaj več!

Bo več, seveda. Zadruga Trdkove, Doliča, Slaveč in Kuzme so se že združile. Imajo nekaj strojev — sadne škropilnice; traktor so prodali. Imajo nekaj plemenjakov in ukvarjajo se z odkupom...

Tudi v teh krajih so prizadevni ljudje. Samo poslušajte:

»Branček je mislil: Prvi maj je praznik. Nekaj dobrega bi bilo treba storiti. In Branček je začel prodajati znake Rdečega križa. To je vendar dobrodelna reč. Pa je moral plačati tristo din kazni, ker ni prodajal značk o pravem času.

Da, vse o pravem času in s pravo mero. Samo dobra volja bore malo koristi, čeprav veliko pomeni. Tako je.

Človeku pa je kar prijetno posedeti v pristni prekmurški izbi pod dožnjekom, ki ga je splela mojstrska roka Dežija. Toda dožnje, prelep domači okras je Prekmurcem preveč domač, da bi pokazali nanj in rekli: »To je pa naša ljudska umetnina...«

Viktor Sirec